

Behoort bij besluit van de raad der gemeente
Alphen aan den Rijn, van 26 juni 2025, nr
3570811

De griffier,

{{esl:Signer1:Capture:size(200,50)}}

Begroting 2026

Ontwerp

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	3
2	Algemene financiële beschouwingen.....	5
2.1	Subsidies en Rijksbijdragen.....	5
2.2	Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage.....	6
2.3	Inwonersbijdrage.....	8
3	Programmaplan.....	9
3.1	Strategie en Beleid.....	9
3.2	Energieprogramma.....	23
3.3	Regionale Uitvoering.....	26
3.4	Algemene dekkingsmiddelen en overhead.....	31
4	Paragrafen.....	35
4.1	Lokale heffingen.....	35
4.2	Risicobeheersing en weerstandsvermogen.....	35
4.3	Financiering.....	40
4.4	Bedrijfsvoering.....	42
4.5	Wet open overheid.....	46
5	Financiële begroting.....	49
5.1	Meerjarenbegroting 2026– 2029.....	49
5.2	Overzicht incidentele baten en lasten.....	49
5.3	Geprognosticeerde balans.....	52
5.4	Ontwikkeling reserves en voorzieningen.....	54
5.5	Overzicht lasten en baten per taakveld.....	58
5.6	Investeringsplan.....	58
6	Besluit.....	59
7	Bijlagen.....	61
7.1	Bijlage 1: opgave van compensabele BTW voor gemeenten.....	62

1 Inleiding

De kracht van de 13

De regio kent een grote mate van veelzijdigheid aan landschappen, economische ontwikkelingen, woonmilieus en recreatiemogelijkheden. De Stedelijke As (van Katwijk via Leiden naar Alphen aan den Rijn), het Groene Hart en de Duin- en Bollenstreek zijn aan elkaar verbonden en versterken elkaar. In Holland Rijnland kun je wonen nabij de zee, in een bruisende en historische stad of in het groen. Je kunt er werken in de kenniseconomie, in een innovatief mkb, een agrarisch bedrijf of een internationaal opererende organisatie. Je kunt hier recreëren op het strand, in het grootste plasseengebied van Nederland, in het Groene Hart en in de stad. En dit alles centraal gelegen tussen Schiphol, de Metropoolregio's van Amsterdam, Rotterdam-Den Haag en Utrecht.

Door samen te werken versterken de dertien gemeenten hun kracht. Hiermee dragen zij bij aan het versterken van brede welvaart door het bouwen van woningen, het creëren van banen en door het gebied duurzaam en toekomstbestendig in te richten. Eenvoudig is dat niet. De kernen in de regio kampen met verschraling door het wegtrekken van (zorg)voorzieningen en het afschalen van het openbaar vervoer. In bebouwd gebied wordt flink verdicht. Onze energievoorziening is nog niet toekomstbestendig. De effecten van klimaatverandering vragen om meer ruimte voor groen en blauw, waarbij water en bodem sturend zijn, zowel binnen als buiten de stedelijke gebieden. We moeten kijken naar de problematiek van bodemdaling en grondwaterstanden. De beschikbaarheid van drinkwater staat onder druk. De regio moet bereikbaar en verbonden blijven, zowel binnen de regio als daarbuiten, waarbij onze mobiliteit verder verduurzaamt. De economie innoveren we verder zodat die mee kan gaan met de ontwikkelingen in een onzekere en complexe wereld.

Deze opgaven stoppen niet bij de gemeentegrenzen. Daarom gaan de dertien gemeenten gezamenlijk deze uitdagingen aan door de krachten te bundelen en samen op te trekken richting provincie en Rijk. Deze ambitie is verwoord in onze Regionale Investeringsagenda. Zo zorgen we ervoor dat Holland Rijnland een prettige regio blijft om te leven, te werken en te recreëren.

Naast deze uitdagingen werken gemeenten ook samen in een aantal belangrijke uitvoeringstaken. Zo zet het Regionaal Bureau Leerrecht zich namens 11 gemeenten binnen onze regio in om verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Hiermee bieden we kansen aan kinderen en jongeren in onze regio en zorgen we dat zij zich goed kunnen ontwikkelen. Ook zorgen we voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken rondom urgentieaanvragen voor sociale huurwoningen. Tot slot willen we dat iedereen in onze regio veilig en plezierig van A naar B kan reizen als de auto of het OV geen optie of wens is. We voeren stevig contractbeheer met de vervoerder voor een goede inzet van de regiotaxi. Door het gezamenlijk uitvoeren van deze taken is er meer slagkracht, kunnen we efficiënter werken en zijn we als regio een stevige samenwerkingspartner.

2 Algemene financiële beschouwingen

De gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland verricht uitvoerende en beleidstaken voor de deelnemende gemeenten omdat het effectiever en efficiënter is om dit te doen op regionaal niveau. In deze paragraaf beschrijven we op hoofdlijnen de voor Holland Rijnland en de deelnemende gemeenten (financiële) ontwikkelingen die van invloed zijn op de bekostiging van de organisatie.

2.1 Subsidies en Rijksbijdragen

Holland Rijnland is voor de bekostiging niet enkel afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen. Naast de efficiencyvoordelen die het uitvoeren op regionaal niveau met zich meebrengen, zien we dat door taken en bevoegdheden regionaal te beleggen derden Holland Rijnland weten te vinden. Daarmee genereert de organisatie extra middelen uit bijvoorbeeld subsidies en rijksbijdragen.

Voor de uitvoerende taken ontvangt Holland Rijnland onder meer een RMC-subsidie en een subsidie voor Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV). De afdeling Strategie & Beleid voert taken uit bekostigd vanuit de subsidiebijdragen van onder andere LEADER, de Regionale Energie Strategie en de Regionale Subsidie Mobiliteit. De vaststelling van de Regionale Investeringsagenda (RIA) moet als katalysator werken om extra subsidies aan te trekken.

Baten van derden	Hoogte bijdrage 2026 (in €)	Type	Programma
Leader	121.343	Subsidie PZH	Strategie & Beleid
Regionale Subsidie Mobiliteit	774.052	Subsidie PZH	Strategie & Beleid
Lokale projecten Mobiliteit	259.507	Bijzondere bijdrage regiogemeenten	Strategie & Beleid
Regionale Energie Strategie	1.190.604	Rijksbijdrage	Strategie & Beleid
Regionale Energie Strategie	567.966	Bijzondere bijdrage regiogemeenten	Strategie & Beleid
Versnellingstafel Wonen	174.590	Subsidie PZH	Strategie & Beleid
RIA thematische fondsen	1.000.000	Bijzondere bijdrage regiogemeenten	Strategie & Beleid
RIA prioritaire projecten	1.333.333	Bijzondere bijdrage regiogemeenten	Strategie & Beleid
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt	1.419.981	Rijksbijdrage	Regionale Uitvoering
Collectief Vraagafhankelijk Vervoer	234.641	Subsidie PZH	Regionale Uitvoering
Totaal Holland Rijnland	7.076.017		

Tabel 2.1: Subsidies en Rijksbijdragen

Naast de baten van derden, ontvangt de organisatie jaarlijks bijdragen van de deelnemende gemeenten. Dit maakt ongeveer driekwart van de begroting uit. De financiële kaders voor de begroting 2026 volgen uit de Kaderbrief 2026, vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 18 december 2024.

2.2 Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

Ravijnjaar 2026

Met het aantreden van het begrotingsjaar 2026 zien de deelnemende gemeenten binnen Holland Rijnland zich geconfronteerd met een daling van 6% van de uitkering uit het gemeentefonds, het zogeheten Ravijnjaar. Van gemeenten wordt verwacht dat zij met minder middelen dezelfde taken blijven uitvoeren. Deze daling vertaalt zich naar gemeenschappelijke regelingen. De Werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen Hollands Midden (hierna: FKGR) adviseert een korting van 6% op de gemeentelijke bijdrage.

De daling van de uitkering uit het gemeentefonds blijft voor Holland Rijnland dus niet zonder gevolgen. Holland Rijnland geeft gehoor aan het advies van de FKGR, neemt verantwoordelijkheid en geeft invulling aan deze taakstelling van 6%. De uitwerking hiervan lichten wij verderop in deze paragraaf en uitgebreider in de paragraaf bedrijfsvoering toe.

Voor 2026 is deze reguliere gemeentelijke bijdrage bepaald op € 7.391.848. Tabel 2.2 laat zien hoe de reguliere bijdrage is opgebouwd.

	Ontwikkeling totaalbedrag t/m 2025
	(cumulatief in €)
Reguliere bijdrage gemeenten in 2025 incl VSV	7.660.022
Loon- en prijscompensatie regulier 2026	191.826
Bezuinigingstaakstelling FKGR	-460.000
Totale bijdragen van gemeenten in 2026	7.391.848

Tabel 2.2 Bijdrage deelnemende gemeenten

Met de Kaderbrief 2026 worden op de gemeentelijke bijdrage twee mutaties plaats ten opzichte van 2025, per saldo resulterend in een bijdrage die € 268K lager is:

- **Indexatie gemeentelijke bijdrage conform advies Werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (Werkgroep FKGR)**

Net als gemeenten wordt Holland Rijnland jaarlijks geconfronteerd met stijgende lonen en prijzen als gevolg van inflatie. Voor deze prijsstijgingen worden gemeenten lopende het jaar gecompenseerd uit het gemeentefonds. De Werkgroep FKGR heeft de benodigde indexatie 2026 bepaald op 2,7% voor de materiële lasten en 2,1% voor de personele lasten. Het gebruikte gewogen indexcijfer is 2,5%. Dit heeft een verhogend effect op de gemeentelijke bijdrage van € 192K.

- **Taakstelling van 6% op de gemeentelijke bijdrage conform advies FKGR**

Naast een financieel kader voor de indexering van de gemeentelijke bijdrage, neemt de Werkgroep FKGR in haar advies een taakstelling op van 6% op de gemeentelijke bijdrage. Met een gemeentelijke

bijdrage van € 7.660K (2025) zorgt dit voor een verlaging van de gemeentelijke bijdrage aan Holland Rijnland van € 460K.

Invulling taakstelling

De manier hoe Holland Rijnland met deze taakstelling omgaat, was op meerdere momenten in het jaar richting begroting 2026 onderwerp van gesprek.

Bij de begroting 2025 maakten we, via een separate notitie, aan de hand van takenverkenning de activiteiten van Holland Rijnland inzichtelijk en de structurele bezuinigingen die met het schrappen van taken (de zogenaamde “menukaart”) te realiseren zijn.

- Op de regiodag van 15 mei 2024 is deze takenverkenning plenair besproken en konden de portefeuillehouders van de gemeenten richting geven aan de invulling van de verwachte taakstelling. Maar tot een duidelijke richting leidde dat op dat moment niet.
- Op de regiodag van 13 november 2024 presenteerden we plenair vier verschillende maatregelpakketten aan de gemeentelijke portefeuillehouders ter invulling van de taakstelling. De uitkomst van deze bespreking leidde tot de keuze van een maatregelenpakket waarin we: a) stoppen met de cofinanciering van regionale innovatieve projecten, b) de uitvoering van Regionaal Bureau Leerrecht (beperkt) versoberen en c) nog in te vullen activiteiten beperkt versoberen.

Na vaststelling van de Kaderbrief 2026 resteert nog € 78K aan nader in te vullen bezuinigingen. In de periode tussen het opstellen van de Kaderbrief 2026 en de totstandkoming van de Begroting 2026, deden zich ontwikkelingen voor die het mogelijk maken een efficiëntievoordeel te realiseren op de bedrijfsvoering die eerder onmogelijk leek. De besparing zit op een deel van de bedrijfsvoeringtaken die Holland Rijnland inkoopt bij Interne Dienstverlening en Advisering van de gemeente Leiden (hierna: IDA). De taken, en de daaraan gelieerde financiële administratie, van Holland Rijnland zijn eenvoudiger dan van de gemeenten die IDA bedient. We verwachten zodoende een efficiëntiewinst te realiseren wanneer Holland Rijnland financiën per 2026 in eigen beheer uitvoert en deze dienstverlening niet meer (volledig) inkoopt bij IDA.

Holland Rijnland slaagt erin de taakstelling in te vullen zonder personele consequenties. Daarmee komt de concrete invulling van de taakstelling uit op:

Invulling Taakstelling

Bedragen x € 1.000, '+' is voordeel, '-' is nadeel	2026	2027	2028	2029
Beëindiging cofinanciering	300	300	300	300
Versobering RBL	79	79	79	79
Geactualiseerd begrotingssaldo kaderbrief 2026	3	3	3	3
Structureel effect Financiën in eigen beheer	78	78	78	78
Totaal	460	460	460	460

Tabel 2.3: invulling taakstelling

2.3 Inwonersbijdrage

De dertien gemeenten in de regio Holland Rijnland bekostigen de organisatie Holland Rijnland. De gemeentelijke bijdrage wordt berekend aan de hand van het aantal inwoners van de gemeente en de taken die Holland Rijnland uitvoert voor deze gemeente. Het aantal leerlingen is het criterium voor de bijdrage voor de handhaving van de leerplicht. Voor het vaststellen van de bijdrage 2026 is 1 januari 2024 de peildatum voor het inwonertal (bron: CBS) en het aantal leerlingen (bron: landelijke leerlingenbasisadministratie). Door het verschil in taken verschilt de gemiddelde bijdrage per gemeente.

Enkele gemeenten organiseren de taken die Holland Rijnland uitvoert op een andere wijze. Zo zijn de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop niet aangesloten bij het Regionaal Bureau Leerrecht Holland Rijnland.

In 2026 is de gemiddelde reguliere bijdrage per inwoner € 12,52. In 2025 was dat € 13,11. Tabel 2.4 geeft de totale bijdrage per gemeente weer.

	<i>Aantal inwoners CBS 1-1-2024</i>	<i>Aantal leerlingen 5-17jr 1-1-2024</i>	<i>Begroting 2025</i>	<i>Bijdrage RBL 2026</i>	<i>Begroting 2026</i>
			<i>Totaal</i>		<i>Totaal</i>
Alphen ad Rijn	114.966	-	980.427	-	944.454
Hillegom	22.822	3.010	324.835	129.278	316.762
Kaag & Braassem	29.168	3.828	415.238	164.410	404.028
Katwijk	66.966	10.634	1.048.385	456.724	1.006.855
Leiden	130.108	13.761	1.709.732	591.027	1.659.874
Leiderdorp	27.736	3.876	411.558	166.472	394.325
Lisse	23.447	3.149	341.920	135.248	327.867
Nieuwkoop	29.501	-	252.985	-	242.353
Noordwijk	45.734	5.987	651.434	257.138	632.846
Oegstgeest	25.948	4.289	408.910	184.210	397.375
Teylingen	38.470	5.402	574.621	232.013	548.047
Voorschoten	25.625	4.017	401.936	172.528	383.039
Zoeterwoude	9.732	1.259	138.041	54.073	134.022
Totaal	590.223	59.212	7.660.022	2.543.122	7.391.848

Tabel 2.4: Bijdrage gemeenten 2026 per gemeente en deelname

3 Programmaplan

3.1 Strategie en Beleid

Er spelen veel uiteenlopende opgaven in de regio. Meer dan ooit realiseren we ons de kracht van samenwerking. Waar het meerwaarde biedt, trekken we gezamenlijk op om ons als regio te blijven ontwikkelen en toekomstbestendig te blijven.

Om deze samenwerking goed vorm te geven, nemen alle dertien gemeenten, naast het Algemeen Bestuur, zitting in de volgende regionale commissies:

1. Maatschappij
2. Wonen
3. Economie
4. Ruimte
5. Duurzaamheid, Energie & Groen
6. Mobiliteit
7. Bestuur & Middelen

Elke bestuurlijke commissie wordt voorgezeten door een lid van het Dagelijks Bestuur. In elke commissie neemt per gemeente één portefeuillehouder deel. Binnen de commissies creëren we ruimte voor beeldvorming en oordeelsvorming, voordat besluiten worden genomen. Een integrale benadering is hierbij essentieel.

Binnen het programma Strategie en Beleid vallen de werkzaamheden uiteen in:

- Het uitvoeren van de projecten binnen de Regionale Investeringsagenda (RIA) Holland Rijnland;
- Het uitvoeren van toekomstverkenningen op de thema's uit de Regionale Investeringsagenda;
- Het realiseren van projecten, programma's en processen, zoals het energieprogramma, de Regiodeal en de bedrijventerreinen- en kantorenstrategie;
- Het beheren van de fondsen en subsidies LEADER, het regionaal investeringsfonds (RIF), de Provinciale Subsidieregeling Mobiliteit en het Cofinancieringsfonds.
- Het ontwikkelen van regionaal beleid en het monitoren van gemaakte afspraken.

Door steeds de vragen “Wat willen we bereiken?” en “Wat gaan we daarvoor doen?” centraal te stellen, bepalen we waar we naartoe gegaan en welke activiteiten we ondernemen om dat te bereiken.

Het jaar 2026 staat in het teken van de verdere uitrol van de projecten in de Regionale Investeringsagenda en het honoreren van aanvragen die passen binnen de Thematische Fondsen van deze agenda.

Daarnaast brengt 2026 een belangrijk politiek moment met zich mee: de Gemeenteraadsverkiezingen in maart. Totdat de verkiezingsuitslag bekend is, gaan we ervan uit dat we de taken voortzetten die we in 2025 reeds hebben opgepakt. We verwachten tot die tijd geen (grote) beleidswijzigingen.

3.1.1 Regionale Investeringsagenda

Wat willen we bereiken?

Met de Regionale Investeringsagenda slaan we een brug van ambitie naar uitvoering. We werken met de gemeenten samen aan de ontwikkeling van de regio op het gebied van mobiliteit, energie, economie en groen en blauw. Met de RIA creëren we uitvoeringskracht, positioneren we ons als regio richting hogere overheden en andere belanghebbenden. De RIA bestaat uit een projectenportefeuille van veertien projecten en een Thematisch Fonds. Aan de hand van deze projecten werken we stapsgewijs aan het realiseren van onze regionale ambities.

Wat gaan we daarvoor doen?

De RIA telt veertien projecten in de projectenportefeuille. Onze rol in de projecten is enerzijds die van aanjager, coördinator of facilitator, afhankelijk wat gevraagd wordt. In een aantal projecten treedt Holland Rijnland als ambtelijk opdrachtgever op en een enkele (doorfietsroutes) als regisseur. In 2026 werken we verder aan deze projecten:

1. Doorfietsroutes
2. Mobiliteitsaanpak Rijn- en Veenstreek Noord
3. Mobiliteitsaanpak Noordelijke Duin- en Bollenstreek & Haarlemmermeer
4. Corridorstudie N206
5. Studie regionale aansluiting MIRT Knoop Leiden Centraal en HOV oost-west
6. Warmtenet
7. Energy Lane
8. Haalbaarheidsonderzoek Regionale Ontwikkelingsmaatschappij
9. Regio Deal Sierteeltregio
10. Groenblauw Raamwerk
11. Benutten en versterken landschappelijke kwaliteiten
12. Hubs
13. Mobiliteit gebiedsontwikkeling Alphen-West
14. Studie versterken en verbinden kennis- en innovatie-as

Met het Thematisch Fonds brengen we verschillende projecten in uitvoering voor de thema's Energie, Economie, Groen en Blauw en Mobiliteit.

3.1.2 Toekomstverkenningen

Wat willen we bereiken?

Ontwikkelingen in de maatschappij volgen elkaar in rap tempo op. Dat geldt ook voor mobiliteit. Om vroegtijdig in te kunnen springen op deze ontwikkelingen, is een lange termijnvisie noodzakelijk. Deze richt zich, naast bereikbaarheid, op vermindering van vervoersarmoede, duurzaamheid en veiligheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In 2025 zal een OV-visie 2050 worden opgesteld. De uitgangspunten van deze visie vertalen we naar concrete acties en programma's. In 2026 worden deze acties en programma's voor het eerst in gang gezet.

3.1.3 Projecten

Naast de projecten en programma's in het kader van de Regionale Investeringsagenda, zetten we ons vanuit het programma Strategie en Beleid ook in voor andere programma's, projecten of processen. Hierbij is sprake van een duidelijk begin en eind, met een concreet resultaat.

Doorfietsroutes

Wat willen we bereiken?

In Holland Rijnland realiseren we een netwerk van doorfietsroutes. We willen dat de fiets een volwaardig alternatief wordt voor de auto op korte afstanden naar huis, werk, of school. Een doorfietsroutenetwerk verbindt de regio op een duurzame, comfortabele en veilige manier. We stimuleren fietsgebruik dat tevens de gezondheid bevordert. Met Doorfietsroutes als RIA-project brengen we de verschillende doorfietsprojecten samen en werken we stapsgewijs aan het realiseren van het doorfietsroutenetwerk.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2025 stellen we voor het RIA-project Doorfietsroutes een programmaplan op. In 2026 werken we aan de uitvoering van dit plan. Met dit plan brengen we verschillende routes van de P3- naar de P2- en P1-fase. In ieder geval gaat het om de routes:

- Noordwijk – Lisse – Nieuw-Vennep – Schiphol;
- Katwijk – Oegstgeest – Leiden;
- Alphen aan den Rijn – Zoeterwoude – Leiden;
- Leiden – Leiderdorp.

Regio Deal Greenports

Wat willen we bereiken?

De gemeenten in de Sierteeltregio (hieronder vallen onder meer de gemeenten Katwijk, Noordwijk, Hillegom, Lisse, Teylingen, Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Kaag en Braassem) dienden in 2024 opnieuw een aanvraag in voor een Regio Deal bij de Rijksoverheid. De regio ervaart overeenkomende problematiek rond economische ontwikkeling en vergelijkbare druk op de woon-, werk- en leefomgeving. Vooral jongvolwassenen, arbeidsmigranten en praktisch opgeleiden verkeren in een kwetsbare positie. Burgers en ondernemers maken zich zorgen over het gebruik van

schadelijke gewasbestrijdingsmiddelen en op termijn de beschikbaarheid van voldoende zoetwater. De grote afhankelijkheid van buitenlandse arbeidskrachten is geen duurzaam arbeidsmodel en trekt ook nu al een wissel op mens en samenleving in de regio. Een aanpak voor deze opgaven is gevat in een Regio Deal-aanvraag voor de Sierteeltregio en is in 2024 ingediend bij de Rijksoverheid voor de zesde tranche Regio Deals.

Wat gaan we daarvoor doen?

Afhankelijk van de selectie door de Rijksoverheid van Regio Deals binnen Nederland, wordt de Regio Deal in de periode 2025 tot en met 2028 uitgevoerd door de betrokken gemeenten, onderwijs- en kennisinstellingen en triple helix partners zoals de Greenports en de Economic Boards. De projecten die vallen onder de drie pijlers van de Regio Deal-aanvraag, voeren de regio en de Rijksoverheid samen uit in de Sierteeltregio. Holland Rijnland stimuleert de onderlinge samenwerking en ondersteunt de regionale uitvoering daar waar nodig. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de projecten ligt bij de betrokken partijen, waarvan Holland Rijnland er één is. In 2025 wordt de rol van alle betrokken partijen gedefinieerd. In 2026 voeren we activiteiten op de Regio Deal uit zowel vanuit de (tijdelijke) RIA middelen als de reguliere bijdrage van gemeenten.

Kantoren- en bedrijventerreinenstrategieën

Wat willen we bereiken?

In ons werkprogramma 'Holland Rijnland 2022-2026' spreken we met elkaar de ambitie uit om in de regio naast 30.000 woningen ook 20.000 banen toe te voegen. Dat vraagt in de meeste gevallen ook om fysieke ruimte, in de vorm van bedrijventerreinen of kantoren. We zien van beide nu al een tekort, maar vooral bedrijventerreinen in de hogere milieucategorieën zijn schaars. Er is echter weinig ruimte in de regio en we zien dat veel van de nog wel beschikbare ruimte wordt ingezet voor woningbouw. Om de juiste afwegingen te maken, is het voor gemeenten essentieel om eerst goed inzicht te krijgen in de behoefte naar bedrijventerreinen en kantoorruimten. Op basis van dit inzicht is in 2024 een gezamenlijke strategie opgesteld voor welke bedrijvigheid we waar in de regio willen faciliteren. Voor bedrijventerreinen is een regionale bedrijventerreinenstrategie opgesteld. In 2025 is voor kantoren een regionale kantorenstrategie opgesteld. Op basis van deze strategieën zorgen we in 2026 voor gezamenlijke uitvoering van de regionale afspraken met een uitvoeringsprogramma langs de lijnen verduurzamen, beter benutten en het ontwikkelen van locaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2024 is de bedrijventerreinenstrategie geactualiseerd.

- Holland Rijnland blijft afstemmen met provincie en gemeenten. Zo bepalen we wat aandachtspunten zijn voor de toekomst.
- Holland Rijnland faciliteert de onderlinge afstemming tussen gemeenten. Daarbij fungeert Holland Rijnland ook als aanspreekpunt voor de provincie bij de actualisaties. In regionaal verband houdt Holland Rijnland zicht op de uitvoering van de bedrijventerreinenstrategie en de kantorenstrategie, worden knelpunten van regionaal belang besproken en - waar nodig - ondersteunt Holland Rijnland bij het hard maken van zachte plannen. In 2025 stellen we het beoogde uitvoeringsprogramma op langs de lijnen verduurzamen, beter benutten en het ontwikkelen van locaties met bijbehorend instrumentarium en in 2026 voeren we het uit.

Groenprogramma 2.0

Wat willen we bereiken?

Op het gebied van Groen en Klimaatbestendig streeft onze regio naar toekomstbestendigheid, waarbij water en bodem de leidende factoren worden voor ruimtelijke inrichting. Versterking van natuur en klimaatbestendige inrichting zijn essentieel, met maatregelen, zoals het beter vasthouden van water tijdens droogte en het opvangen van hevige regenval. Slim gebruik van beperkte ruimte is cruciaal om onze grotendeels verstedelijkte regio gezond, groen en leefbaar te houden, terwijl ruimte wordt geboden aan woningbouw en andere opgaven. Er wordt gebouwd aan een regionaal netwerk van groen en water, inclusief ecologische corridors, gebieden voor natuur(recreatie), uitbreiding van wandel- en fietsnetwerken en stimulering van natuurinclusieve landbouwtransitie. Dit zorgt voor een evenwichtige benutting van ruimte, bevordert de biodiversiteit, verrijkt het landschap en waarborgt de leefbaarheid en natuur van de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2025 stellen we samen met de gemeenten een plan van aanpak en een programmaplan op voor de RIA-projecten nummer 10 Groenblauw Raamwerk en voor project 11 Benutten en versterken landschappelijke kwaliteiten. In 2026 werken we aan de uitvoering van dit plan. Met dit plan brengen we verschillende projecten van de P3- naar de P2- en P1-fase.

3.1.4 Fondsen en subsidies

Holland Rijnland beheert een aantal fondsen en subsidies die bijdragen aan de realisatie van de ambities van de regiogemeenten. Dit zijn: het Regionaal Investeringsfonds, LEADER, de Provinciale Subsidieregeling Mobiliteit en het Cofinancieringsfonds. Met bijdragen uit deze fondsen en subsidies is het mogelijk om een groot aantal concrete projecten te realiseren, verdeeld over alle gemeenten.

Regionaal Investeringsfonds

Wat willen we bereiken?

We willen op een ordentelijke wijze het Regionaal Investeringsfonds uitputten, projecten en programma's aanjagen en stimuleren. Daarvoor is een bijdrage in het Regionaal Investeringsfonds beschikbaar gesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We monitoren, stimuleren en jagen programma's en projecten aan voor welke een bijdrage in het Regionaal Investeringsfonds is gesteld.

LEADER

Wat willen we bereiken?

Eind 2026 willen we dat meer dan twintig projecten een Europese subsidie ontvangen. Verder willen we netwerken van relevante gebiedspartijen opzetten en ondersteunen rond de drie thema's uit ons programma, te weten, Duurzame circulaire regio, Voedzame regio en Beleefbare regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ondersteunen projecten van partijen die een subsidieaanvraag willen indienen.

- We beoordelen nieuwe aanvragen (vier maal per jaar).
- We ondersteunen goedgekeurde projecten bij de verantwoording.
- We organiseren doorlopend netwerkbijeenkomsten (o.a. LEADER-café's), communicatie-activiteiten en eenmaal per jaar monitoren en evalueren we het programma.

Provinciale subsidieregeling mobiliteit

Wat willen we bereiken?

Het aantal verkeersslachtoffers in Holland Rijnland nam de afgelopen jaren flink toe. Dat willen we reduceren. We zetten in op een permanente verbetering van de verkeersveiligheid. Dat doen we door middel van educatie en voorlichting aan verkeersdeelnemers in alle leeftijdsgroepen. De basis hiervoor is het Actieprogramma Verkeersveiligheid, met behulp van subsidie van de provincie. Het aangevraagde subsidiebedrag is € 2.081.700, -.

Wat gaan we daarvoor doen?

Net als in voorgaande jaren ondersteunen we in 2026 gemeenten bij het verkrijgen van subsidies en fondsen voor infrastructurele projecten en voor gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid in het kader van de provinciale subsidieregeling mobiliteit. Ook vervullen we een coördinerende en aanjagende rol bij de aanpak van gedragsbeïnvloeding van verkeersdeelnemers in alle leeftijdsgroepen. Deze maatregelen zijn opgenomen in het Actieprogramma Verkeersveiligheid.

Het Actieprogramma is de basis voor een effectieve, regionale aanpak van verkeersveiligheid. Het richt zich met name op gedragsbeïnvloeding. Er wordt aangesloten bij de uitgangspunten van permanente verkeerseducatie. Aan de onderwijsbegeleidingsdienst is opdracht verleend om scholen in het basis- en het voortgezet onderwijs te werven voor een structurele aanpak van verkeerseducatie. Voor de basisscholen wordt een verkeersleerkracht aangeboden welke, in opdracht van Holland Rijnland, praktische lessen geeft in alle leerjaren en de school ondersteunt en adviseert bij het zelfstandig vormgeven van praktische verkeerseducatie.

Naast bovenstaande activiteiten rondom scholen vinden er jaarlijks praktijkdagen voor jonge autorijders plaats en zijn er rijvaardigheidsdagen voor senioren en scootmobielgebruikers. Op 235 campagneborden langs de wegen in Holland Rijnland worden vijf maal per jaar posters gewisseld waarbij wordt aangesloten op landelijke campagnes. Ook vindt er een regionale fietsverlichtingscampagne plaats over de gehele regio en een BOB-sportcampagne. Daarnaast zijn er door het jaar heen nog meer acties.

De provincie Zuid-Holland stelt Holland Rijnland ook jaarlijks in de gelegenheid om, in het kader van de Subsidieregeling Mobiliteit (SRM), infrastructurele projecten aan te dragen voor subsidie. Deze zogenaamde regiovoordracht is nodig om provinciale subsidie te verkrijgen voor gemeentelijke projecten met regionaal belang, zoals het realiseren van doorfietsroutes. De subsidie is jaarlijks € 2.850.055.

Cofinancieringsfonds

Wat willen we bereiken?

Het Cofinancieringsfonds is ingesteld in 2016. Het fonds is bedoeld voor regionale, bovengemeentelijke initiatieven die een innovatief karakter hebben en bijdragen aan het realiseren van de opgaven van Holland Rijnland. Hoewel per 2026 geen voeding meer komt vanuit de gemeentelijke bijdrage, lopen enkele activiteiten nog wel door in 2026.

Wat gaan we daarvoor doen?

De activiteiten die doorlopen betreffen het zicht houden op de voortgang van projecten die mede gefinancierd zijn vanuit het cofinancieringsfonds. Dat gaat onder meer om het beoordelen van de tussenrapportage en de eindrapportage en het vaststellen van de subsidie. De strategisch adviseur van Holland Rijnland sluit aan bij het (kern)consortium voor de begeleiding van projecten zoals het energietransitiehuis in Alphen aan den Rijn en het Technolab slimme techniek.

3.1.5 Regionaal beleid en monitoring

Ook in 2026 houden we ons vanuit het programma Strategie en Beleid bezig met regionaal beleid en monitoren we gemaakte afspraken en ontwikkelingen.

Wonen

Wat willen we bereiken?

De druk op de woningmarkt is groot. In Holland Rijnland zijn veel mensen op zoek naar een geschikte woning, zowel starters als mensen die willen doorstromen. Er zijn jarenlange wachtlijsten voor sociale huurwoningen en de kooprijzen zijn hard gestegen. Hierdoor is er een grote diversiteit aan doelgroepen die wachten op een geschikte woning.

In onze regio hebben we de opgave om 30.500 nieuwe woningen te bouwen voor 2030. In de Regionale Woonagenda maakten we samen afspraken over hoe we dit doel kunnen bereiken. Deze agenda zorgt ervoor dat we de woningbouwafspraken in onze regio goed afstemmen op andere ruimteclaims en dat we rekening houden met de gevolgen voor onder andere mobiliteit en elektriciteitsvoorziening. We zorgen ervoor dat de woningbouwontwikkeling aansluit bij de behoefte in de regio, zowel op de kwantiteit als de kwaliteit van de woningen: de juiste woning op de juiste plek.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Elk jaar actualiseren we het aantal woningen dat woningcorporaties beschikbaar stellen voor contingenten. Dit betreft vooral de uitstroom uit de maatschappelijke zorg, maar ook ambulante begeleiding om instroom te voorkomen. De actualisatie gebeurt in Q4 van 2026.
- We zorgen voor procesregie, monitoring en terugkoppeling over waar we staan bij de realisatie van de afspraken uit de Regionale Woonagenda. Dit betreft onder andere het aandeel sociale huur, middeldure huur, goedkope koop en de locatie van woningen (binnen of buiten bestaande stads- en dorpsgebieden). Hierbij werken we intensief samen met gemeenten, de provincie Zuid-Holland en woningcorporaties die zijn aangesloten bij Holland Rijnland Wonen. De monitor wordt in Q1 uitgevoerd.
- We zorgen voor een toekomstbestendige regionale Huisvestingsverordening, waarin we afspraken maken over de verdeling van woningen binnen de regio.

- We coördineren het proces van de jaarlijkse actualisatie van de woningbouwplanlijst, waarin we alle woningbouwprojecten in de regiogemeenten opnemen.
- We signaleren kansen en knelpunten bij de realisatie van onze woonopgave, en houden rekening met de relatie tussen woningbouw en andere ruimtevragende activiteiten in onze regio, zoals mobiliteit, landschap, energie, bedrijventerreinen en klimaatadaptie.
- We zorgen ervoor dat de Regionale Versnellingstafel haar opdracht uitvoert, waarbij de tafel de voortgang van woningbouwprojecten monitort en actief uitvraagt naar specifieke knelpunten. Op basis van deze resultaten geeft de Versnellingstafel inzicht in de knelpunten en doet ze aanbevelingen voor mogelijke oplossingsrichtingen.
- We organiseren twee inspiratiesessies om wethouders en bestuurders van woningcorporaties met elkaar te verbinden.
- Tijdens de ambtelijke regiodagen organiseren we informatiesessies om kennis te delen met en tussen ambtenaren op het gebied van wonen van de dertien gemeenten.
- We voeren het secretariaat voor de vier jaarlijkse Beleidscommissie woonruimteverdeling.

OV-concessies

Wat willen we bereiken?

Op 15 december 2024 is de nieuwe concessie van start gegaan. Dat verliep niet zonder hobbels. Gedurende de looptijd van de concessie zullen er, op basis van ervaringen en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, aanpassingen in het vervoerplan noodzakelijk blijken. Holland Rijnland zet zich in om het openbaar vervoer zodanig vorm te geven dat iedereen er zo optimaal mogelijk gebruik van kan maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Signalen vanuit de deelnemende gemeenten waar verbeteringen noodzakelijk zijn, zal Holland Rijnland bundelen en inbrengen bij Qbuzz. Jaarlijks is daar een moment voor gereserveerd in het bestek.

Schiphol

Wat willen we bereiken?

Momenteel zijn we als Holland Rijnland op meerdere manieren aangehaakt op het Schipholdossier. Via de Bestuurlijke Regio Schiphol (BRS) worden we ambtelijk en bestuurlijk bijgepraat, zitten we aan tafel wat betreft het cumulatiebeleid en praten we mee via de NOVEX Schiphol. Ons voornemen is om onze betrokkenheid aan deze tafels te verstevigen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om onze betrokkenheid te verstevigen en uit te breiden, gaan we het gesprek aan met de verschillende partijen betrokken bij het Schipholdossier, zoals de provincie Zuid-Holland en de Omgevingsdienst. Daarnaast blijven we in gesprek via de BRS.

Kantorenmonitor

Wat willen we bereiken?

In ons werkprogramma 'Holland Rijnland 2022-2026' spreken we met elkaar de ambitie uit om naast 30.500 woningen ook 20.000 banen toe te voegen in de regio. Dat vraagt in de meeste gevallen ook om fysieke ruimte, in de vorm van bedrijventerreinen of kantoren. Het inzichtelijk maken van de behoefte en beschikbaarheid van kantoren in de regio ondersteunt de regio om de ruimte voor banen en werk te behouden en te versterken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2026 stellen we de kantorenmonitor Holland Rijnland vast om de balans tussen vraag en aanbod van kantoorwerklocaties in beeld te brengen en te houden.

Huisvesting asielzoekers

Wat willen we bereiken?

Alle gemeenteraden in de regio's Holland Rijnland en Midden-Holland namen in april/mei 2023 het besluit om 2200 duurzame opvangplekken voor asielzoekers te realiseren. In onze regio willen we 1546 duurzame opvangplekken realiseren en voor de Midden-Holland zijn dat er 654. We verwachten dat de benodigde opvangplakken in de komende jaren verder stijgt. Met duurzame opvangplekken zorgen we niet alleen voor de opvang zelf, maar ook voor alle benodigde voorzieningen zoals zorg, onderwijs, veiligheid, begeleiding, participatie en integratie.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We hebben een coördinerende, simulerende en monitorende rol in het proces voor de regio's Holland Rijnland en Midden-Holland.
- We ondersteunen de Regionale Regietafel (RRT) door de voorstellen ambtelijk voor te bereiden en de secretarisrol te vervullen tijdens bestuurlijke overleggen. Daarnaast voeren we een gezamenlijk lobby om de benodigde randvoorwaarden te realiseren. Ook faciliteren en versterken we de kennispositie van de regio.
- We werken nauw samen met Tijdelijk Werkorganisatie Vluchtelingen (TWOV) voor een integrale afstemming en de voorbereiding van de RRT.
- We ondersteunen gemeenten bij de realisatie van opvanglocaties door regionale afstemmingstafels en themabijeenkomsten te organiseren. Tevens coördineren we het (kennis)netwerk met medeoverheden en kennispartners. Hierdoor maken we de uitwisseling van kennis en best practices mogelijk.
- In 2025 stellen we een gezamenlijke agenda op waarin we vastleggen hoe we als regio de duurzame opvang aanpakken. Deze agenda richt zich vooral op de uitvoering en omvat gezamenlijke maatschappelijke thema's en concrete samenwerkingsvoorstellen. Daarbij richten we ons op het realiseren van gezamenlijke voorzieningen zoals onderwijs, participatie en werk, opvang AMV's en jeugdhulp. Deze voorstellen voeren we in 2026 verder uit. Dit plan dient als basis voor het bestuurlijke gesprek over de invulling van de opgave.

3.1.6 Wat mag het kosten?

De begroting 2026 is geïndexeerd conform de percentages zoals opgenomen in de Kaderbrief 2026.

		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Strategie en Beleid	Directe kosten	4.593.196	5.886.857	2.975.269	2.842.769	2.189.490	2.189.490
	Kosten werkorganisatie	1.089.810	1.269.139	1.384.072	1.384.072	1.298.218	1.298.218
	Totale Lasten	5.683.006	7.155.996	4.359.341	4.226.841	3.487.708	3.487.708
	Bijdrage van derden	-3.631.862	-6.641.852	-4.422.649	-4.422.649	-1.380.183	-1.380.183
	Totale Baten	-3.631.862	-6.641.852	-4.422.649	-4.422.649	-1.380.183	-1.380.183
	Saldo van baten en lasten	2.051.145	514.144	-63.308	-195.808	2.107.525	2.107.525
	Totale Storting in reserves	-	1.752.489	2.333.333	2.333.333	-	-
	Totale Onttrekking uit reserves	-239.140	-	-162.500	-30.000	-	-
	Mutaties reserves	-239.140	1.752.489	2.170.833	2.303.333	-	-
Saldo na mutaties reserves		1.812.004	2.266.633	2.107.525	2.107.525	2.107.525	2.107.525

Tabel 3.1: Ontwikkeling begroting Programma Strategie en Beleid

Een onderverdeling naar de lasten en baten van de producten van het programma volgt hieronder.

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Regionale investeringsagenda	435.083	1.296.179	559.528	559.528	528.847	528.847
Toekomstverkenningen	344.796	498.151	459.871	459.871	449.644	449.644
Projecten	2.078.456	2.427.409	461.634	461.634	443.201	443.201
Fondsen en Subsidies	1.763.211	2.297.216	2.212.341	2.079.841	1.415.200	1.415.200
Regionaal beleid en monitoring	857.577	519.054	541.062	541.062	531.593	531.593
Strategie en Beleid Algemeen	203.883	117.987	124.905	124.905	119.223	119.223
Totale Lasten	5.683.006	7.155.996	4.359.341	4.226.841	3.487.708	3.487.708
Regionale investeringsagenda	-	-2.333.333	-2.333.333	-2.333.333	-	-
Toekomstverkenningen	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Projecten	-1.889.403	-2.078.803	-	-	-	-
Fondsen en Subsidies	-1.364.042	-2.049.716	-1.904.726	-1.904.726	-1.195.593	-1.195.593
Regionaal beleid en monitoring	-326.667	-170.000	-174.590	-174.590	-174.590	-174.590
Strategie en Beleid Algemeen	-41.750	-	-	-	-	-
Totale Baten	-3.631.862	-6.641.852	-4.422.649	-4.422.649	-1.380.183	-1.380.183
Saldo van baten en lasten	2.051.145	514.144	-63.308	-195.808	2.107.525	2.107.525
Mutaties reserves	-239.140	1.752.489	2.170.833	2.303.333	-	-
Saldo na mutaties reserves	1.812.004	2.266.633	2.107.525	2.107.525	2.107.525	2.107.525

Tabel 3.2: Ontwikkeling begroting Programma Strategie en Beleid onderverdeeld naar product

Ten opzichte van de begroting 2025 zien we in 2026 de volgende mutaties op de lasten per product:

- Product Regionale Investeringsagenda: lagere lasten € 737K (Voordeel).
  - Op het moment van het opstellen van de begroting is nog onvoldoende duidelijk wat de lasten voor RIA zullen zijn voor de thematische fondsen en prioritaire projecten - € 800K (Voordeel). Wanneer deze plannen meer vorm krijgen, onttrekken we hiervoor middelen uit de reserves RIA met een begrotingswijziging. Overige mutaties op de lasten betreffen
  - Indexering € 37K (Nadeel)
  - Lasten inzet manager € 26K (Nadeel)
- Product Toekomstverkenningen: lagere lasten € 38K (Voordeel)
  - Indexering € 15K (Nadeel)
  - Lasten inzet manager € 12K (Nadeel)
  - Groenprogramma 2.0 € 65K (Voordeel) van product Toekomstverkenning naar product Projecten
- Product Projecten: lagere lasten € 1.965K (Voordeel)
  - Indexering € 10K (Nadeel)
  - Lasten inzet manager € 12K (Nadeel)

- Groenprogramma 2.0 € 65K (Nadeel) van product Toekomstverkenning naar Projecten
- RES naar het nieuwe Energieprogramma € 2.053K (Voordeel)
- Product Fondsen en Subsidies: lagere lasten € 85K (Voordeel)
  - RIF Groen/Blauw heeft lagere lasten € 185K (Voordeel) aangezien de eindtermijn van RIF nadert. Tegenover de lagere lasten staat een even zo grote verlaging van de baten. Effect is derhalve neutraal
  - Cofinancieringsfonds € 195K (Nadeel): mutatie aanvulling vanuit 2025 van € 105K naar € 300K door incidentele lastenverlaging in 2025
  - Cofinancieringsfonds € 300K (Voordeel): reguliere (nieuwe) activiteiten geschrapt wegens de taakstelling
  - Cofinanciering € 163K (Nadeel): extra lasten opgenomen voor lopende projecten in 2026. Tegenover de hogere lasten staat een onttrekking aan de bestemmingsreserve. Effect is derhalve neutraal:
  - Indexering € 32K (Nadeel)
  - Lasten inzet manager € 10K (Nadeel)
- Product Regionaal Beleid en Monitoring € 22K (Nadeel)
  - Indexering € 14K (Nadeel)
  - Lasten inzet manager € 8K (Nadeel)
- Product Strategie en Beleid Algemeen € 9K (Nadeel)
  - Indexering € 4K (Nadeel)
  - Lasten inzet manager € 5K (Nadeel)

Ten opzichte van de begroting 2025 zien we in 2026 de volgende mutaties op de baten per product:

- Product Regionale Investeringsagenda: geen mutaties
- Product Toekomstverkenningen: geen mutaties
- Product Projecten: Regionaal Energieprogramma naar het nieuwe programma € 2.079K (Nadeel)
- Product Fondsen en Subsidies: lagere baten € 145K (Voordeel)
  - De baten op RIF Groen/Blauw nemen af aangezien de eindtermijn van het RIF nadert: € 185K (Nadeel). Correspondenceert met de even zo grote verlaging van de lasten in 2026
  - Indexering baten van derden € 40K (Voordeel)
- Product Regionaal beleid en Monitoring
  - Indexering baten van derden € 5K (Voordeel)
- Product Strategie en Beleid Algemeen: geen mutaties

In de begroting 2026 hebben we de volgende onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves opgenomen bij het programma Strategie & Beleid:

- Saldo onttrekkingen en toevoegingen aan reserves € 2.170K (Nadeel)

- Toevoeging Reserve Prioritaire Projecten € 1.333K (Nadeel)
- Toevoeging Reserve Thematische Fondsen € 1.000K (Nadeel)
- Onttrekking Reserve Cofinanciering € 163K (Voordeel).

Projectnaam	Organisatie	Beschikt bedrag	2021	2022	2023	2024	raming 2025	raming 2026	raming 2027
Centrum voor Innovatief Vakmanschap - Bio Sciences	MBO Rijnland	100.000	10.000	10.000	30.000	-16.643	66.643		
Plasmatoorts - Circular Changes	Grimbergen (Alphen aan den Rijn)	100.000	20.000	30.000	30.000	20.000			
Groene Hart Waterstof	Vermeulen (aannemer)	100.000		10.000	40.000	50.000			
Talent op Maat	coöperatie WIJIJ via Gem Voorschoten	50.000		20.000	30.000				
Unmanned Valley Mobiliteit Fase 1	Unmanned Valley	30.000		10.000	20.000				
Techniekhuis Nieuwkoop	Techniekhuis Nieuwkoop	10.000		5.000	5.000				
Waterstofchallenge	Technolab Leiden	10.000		10.000					
Schoonwater voorziening Boskoop (Circulaire wateropslag)	Stichting Greenport Boskoop	75.000			37.500	27.500	10.000		
Pilot gewasbescherming Duin-en Bollenstreek met drones, satellieten en data	Unmanned Valley	75.000			75.000				
Unmanned Valley Mobiliteit Fase 2	Unmanned Valley	70.000			35.000	35.000			
Schoonwatervoorziening Boskoop aanvulling						16.000			
Kwartiermaker Human Capital-sierteeltregio EBZ						30.000	20.000		
Energietransitiehuis Human Capital							40.000	30.000	30.000
Deelakkoord Technolab							30.000	70.000	
Remote Sensing Sierteelt II							25.000		

Projectnaam	Organisatie	Beschikt bedrag	2021	2022	2023	2024	raming 2025	raming 2026	raming 2027
Bouw Ontwerp Challenge SMART circulair							3.250		
Versterken strandtoerisme; drones voor vergroten veiligheid strandbezoekers							37.500	62.500	
Effect projectfasering JR 2023 (nog in MJB te verwerken)							-		
totaal		620.000	30.000	95.000	302.500	161.857	232.393	162.500	30.000

Tabel 3.3: Uitnutting cofinancieringsfonds

3.2 Energieprogramma

In het energieprogramma werkt de regio samen aan de energietransitie. De werkzaamheden staan in verband met de RES 1.0, het Rijksprogramma NPLW, en het Rijksprogramma integraal programmeren. In 2025 is daar nog incidenteel kwaliteitsbudget bijgekomen ter bevordering van landschappelijk inpassen van energieprojecten. In 2023 is het Energieprogramma vastgesteld wat de kaders biedt voor de samenwerking in de regio op Energie in de Commissie DEG (Duurzame energie en groen).

3.2.1 Energieprogramma Energiesysteem en congestie

1. Energieprogramma Energiesysteem en congestie

Wat willen we bereiken?

In Holland Rijnland werken we aan een robuust en toekomstbestendig energiesysteem. Om hier te komen wordt gewerkt aan een handelingsperspectief voor gemeenten en de regio als geheel (actieagenda). Deze werkzaamheden vormen een nadere invulling van het Energieprogramma. Het zal betrekking hebben op de activiteiten voor duurzame warmte, elektriciteit en op energie besparen. Daarnaast blijkt dat de ontwikkeling van het energiesysteem meerdere domeinen raakt. Ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit, wonen en economie zullen invloed hebben op het energiesysteem. Door congestie en een veranderend aanbod van energie heeft het energiesysteem ook steeds meer invloed op de maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Hierin wordt het belangrijker om samen keuzes te maken om de ambities van de regio nog mogelijk te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Werken aan een gezamenlijk handelingsperspectief voor het energiesysteem, waaronder het waar mogelijk beperken van congesties. Streven is dat dit zo concreet mogelijk de belangrijkste acties bevat, die nodig zijn om te komen tot een robuust energiesysteem, vanuit alle sectoren.

Vanuit het Energieprogramma ondersteunt de **taskforce** netcongestie gemeenten bij werk aan het verminderen van netcongestie door:

- Sneller bouwen (inzetten op verhelpen van obstakels bij projecten in gemeenten).
- Slimmer benutten (zoals realiseren opslag op een netbewuste manier, combineren vraag en aanbod)

2. Energieprogramma Warmte

Wat willen we bereiken?

In Holland Rijnland willen de gemeenten komen tot een duurzaam warmtesysteem dat betaalbaar is voor inwoners, dat gebruik maakt van de beschikbare bronnen, en dat bijdraagt aan het verkorten van congestie.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ontwerpen het warmtesysteem van de toekomst dat gericht is op systeem optimalisatie ten einde kosten te verlagen. We maken afspraken hoe de regio samenwerkt om dit te realiseren. We ondersteunen gemeenten in het maken van warmteprogramma's zodat er een regionaal afgestemd beleid is waarin het warmtesysteem verankerd wordt.

- We werken aan een clusteraanpak die in Zuid-Hollands verband ook de integratie van het warmtesysteem op dat niveau optimaliseert.
- We werken intensief samen in Zuid-Holland in de lobby voor betere randvoorwaarden van het Rijk om de realisatie van warmtenetten mogelijk te maken.
- De **taskforce** ondersteunt gemeenten in de vraagstukken rondom warmtevraagontwikkeling.

3. Energieprogramma Opwek

Wat willen we bereiken?

De regio heeft de ambitie om de RES 1.0 doelen voor opwek te realiseren. Gemeenten hebben echter onvoldoende zoeklocaties aangewezen voor duurzame opwekprojecten. Er zijn veel conflicterende beleidsdoelen op de oorspronkelijke zoekgebieden van de RES 1.0. De provincie Zuid-Holland stelde de routekaart op waarin wordt gewerkt aan herziening van het omgevingsbeleid. In 2025 wordt duidelijk hoe deze herziening ingrijpt op de werkzaamheden van 2026 voor de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We werken aan een integrale gebiedsbenadering om te komen tot zoeklocaties waar opwek mogelijk is of wordt. We werken bijvoorbeeld samen aan inzicht op de interactie met weidevogelbeleid.
- We zoeken naar mogelijkheden om landschappelijke investeringen te doen in combinatie met duurzame opwekprojecten
- De **taskforce** ondersteunt de gemeenten in procesparticipatie en in technische vraagstukken om te komen tot duurzame opwekprojecten.

3.2.2 Wat mag het kosten?

		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Energieprogramma	Directe kosten	-	-	2.054.500	1.972.059	1.972.059	1.972.059
	Totale Lasten	-	-	2.054.500	1.972.059	1.972.059	1.972.059
	Bijdrage van derden	-	-	-1.758.570	-1.972.059	-1.972.059	-1.972.059
	Totale Baten	-	-	-1.758.570	-1.972.059	-1.972.059	-1.972.059
	Saldo van baten en lasten	-	-	295.930	-	-	-
	Totale Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
	Totale Onttrekking uit reserves	-	-	-295.930	-	-	-
	Mutaties reserves	-	-	-295.930	-	-	-
Saldo na mutaties reserves		-	-	-	-	-	-

Tabel 3.4: Ontwikkeling begroting Programma Energieprogramma

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Energieprogramma	-	-	2.054.500	1.972.059	1.972.059	1.972.059
Totale Lasten	-	-	2.054.500	1.972.059	1.972.059	1.972.059
Energieprogramma	-	-	-1.758.570	-1.972.059	-1.972.059	-1.972.059
Totale Baten	-	-	-1.758.570	-1.972.059	-1.972.059	-1.972.059
Saldo van baten en lasten	-	-	295.930	-	-	-
Mutaties reserves	-	-	-295.930	-	-	-
Saldo na mutaties reserves	-	-	-	-	-	-

Tabel 3.5: Ontwikkeling begroting Programma Energieprogramma onderverdeeld naar product

Doordat het Energieprogramma een geheel nieuw programma is, lijkt het in bovenstaande tabel alsof er geen baten, lasten en onttrekkingen zijn geweest in voorgaande jaren. Deze staan echter bij het programma Strategie en Beleid onder het product Projecten.

Ten opzichte van de begroting 2025 zien we in 2026 de volgende mutaties op de lasten per product:

- Product Energieprogramma: hogere lasten € 2.055K (Nadeel)
  - Merk op dat tegenover deze hogere lasten een even zo grote verlaging van de lasten hoort bij Programma Strategie en Beleid onder het product Projecten. Deze wijziging is derhalve saldoneutraal.

Ten opzichte van de begroting 2025 zien we in 2026 de volgende mutaties op de baten per product:

- Product Energieprogramma: hogere baten € 1.759K (Voordeel)
  - Merk op dat tegenover deze hogere baten een even zo grote verlaging van de baten hoort bij Programma Strategie en Beleid onder het product Projecten. Deze wijziging is derhalve saldoneutraal.

In de begroting 2026 hebben we de volgende onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves opgenomen bij het programma Energieprogramma:

- Saldo onttrekkingen en toevoegingen aan reserves € 296K (Voordeel)
  - Onttrekking Reserve Energieprogramma € 296K (Voordeel).

3.3 Regionale Uitvoering

Gemeenten in Holland Rijnland beleggen een aantal belangrijke uitvoeringstaken bij de afdeling “Regionale Uitvoering” van Holland Rijnland. Het Regionaal Bureau Leerrecht (RBL) is verreweg het grootste team binnen deze afdeling. Het RBL is belast met de taken rondom leerplicht en voortijdig schoolverlaten. Daarnaast verstrekt Holland Rijnland namens de gemeenten urgentieverklaringen voor sociale huurwoningen en beheert Holland Rijnland het contract met de vervoerder van de Regiotaxi. Gemene deler van deze drie verschillende taken: Holland Rijnland is voortdurend gericht op een hoge kwaliteit van dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten.

3.3.1 Regionaal Bureau Leerrecht (RBL)

Wat willen we bereiken?

Elf van de dertien gemeenten in Holland Rijnland organiseren samen de uitvoerende (wettelijke) taken rondom leerplicht, leerrecht, het doorstroompunt en het tegengaan van voortijdig schoolverlaten. De missie van het RBL, is vastgesteld in het beleidsplan RBL Holland Rijnland 2022-2025. Deze luidt:

“Iedereen verdient kansen op onderwijs en ontwikkeling. Sommige kinderen en jongeren hebben steun nodig bij het grijpen van die kansen. Wij bieden die steun.”

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs. Door het volgen van onderwijs kunnen jeugdigen zich ontplooien en ontwikkelen. Door het behalen van een startkwalificatie voldoen zij aan het minimale niveau dat nodig is om een goede kans te maken op de arbeidsmarkt en mee te doen in de samenleving. Schooluitval is niet alleen maatschappelijk, maar ook economisch ongewenst. Net als een goede aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp, is een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt van belang om talenten optimaal te kunnen benutten. Hiervoor werkt het RBL intensief samen met onderwijs, zorg, opdrachtgevende gemeenten en andere ketenpartners.

In 2025 maakt het RBL een nieuw beleidsplan, met daarin aangepaste doelstellingen. In 2026 werken we aan het realiseren van de doelen binnen dit beleidsplan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het RBL heeft de structurele taak voor het uitvoeren van de leerplichtfunctie (5- tot 16-jarigen), de kwalificatieplicht (16- en 17-jarigen) en de Doorstroompunt-functie voortijdig schoolverlaten (voor 18- tot 23-jarigen). Daarnaast heeft het RBL de regionale opdracht om de groep thuiszitters met een schoolinschrijving te bedienen.

Om aan de leerplichtwet en onze regionale opdracht voor thuiszitters te voldoen, doen we het volgende:

- We zijn contactpersoon van scholen. We spreken en begeleiden kinderen en jongeren (en hun ouders) die kort of langdurig niet naar school gaan, dreigen uit te vallen of uitgevallen zijn.
- We werken volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) en gaan op zoek naar en in gesprek over de oorzaken van verzuim.
- We zoeken naar oplossingen voor kinderen en jongeren die verzuimen en/of uitgevallen zijn en werken daarin samen met partners, zoals scholen, jeugdhulpverlening en andere ketenpartners.

We werken volgens de *'Handreiking taken, rollen en verantwoordelijkheden passend onderwijs jeugdhulp'* en zorgen dat er altijd een partij is die regie heeft.

- We vragen bij scholen blijvend aandacht voor tijdig en goed melden van verzuim en voor de aanpak schoolaanwezigheid.
- Door onze (data)analyse en inbreng helpen we partners bij het creëren van een dekkend onderwijs- en zorgaanbod. We spreken partijen aan op hun verantwoordelijkheid.
- We hebben extra aandacht voor bepaalde doelgroepen, zoals jongeren die zonder aanbod van onderwijs of hulp volledig thuiszitten of kinderen met bepaalde problematiek. Onze analyses geven input hiervoor.
- We werken volgens vaste werkwijzen, zorgen voor goede verslaglegging en gaan op een juiste manier om met gegevens.
- We leren van elkaar en vragen feedback aan samenwerkingspartners.

De geformuleerde doelen met betrekking tot onze doorstroomfunctie en de kwalificatieplicht bereiken we door:

- een preventieve (verzuim-) aanpak gericht op het voorkomen van uitval
- Jongeren die uitvallen begeleiding aan te bieden, gericht op een duurzaam alternatief.
- Jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar, met weinig inkomen, te benaderen en begeleiding aan te bieden richting onderwijs, werk of maatwerkoplossing.
- Goede afspraken te maken conform de nieuwe wet 'van school naar duurzaam werk' (deze is in dec. 2024 aan de tweede kamer aangeboden), met scholen en gemeenten over de nieuwe taken.
- Het stimuleren van Praktijkleren bij jongeren zonder startkwalificatie. De afspraken hierover maken we in voorbereiding van het nieuwe programma VSV met alle aangesloten partijen in voorbereiding op de nieuwe wetgeving.
- Een passend nieuw programma VSV, ter ondersteuning van onze doelgroep, conform de nieuwe wetgeving.
- Goede afspraken te maken en samen te werken met de regionale werkcentra.

3.3.2 Team woonurgenties

Wat willen we bereiken?

We zorgen voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken rondom urgentieaanvragen voor sociale huurwoningen. We werken hierbij ook volgens de nieuwe wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, die naar verwachting in 2026 ingaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We handelen urgentievragen tijdig af.
- We faciliteren een onafhankelijke Regionale urgentiecommissie met kennis van zaken.
- We voeren het secretariaat van deze regionale urgentiecommissie en bereiden besluitvorming voor.
- We voeren het verweer in bezwaar- en beroepsprocedures bij de rechtbank en de Raad van State.
- We zorgen voor de regionale behandeling van bezwaren omtrent woonruimteverdeling door de bezwaarschriftencommissies.
- We zorgen voor een effectieve en efficiënte uitvoering van het proces woonurgenties, waarbij het mogelijk aanvragen digitaal in te dienen.

3.3.3 Team Regiotaxi

Wat willen we bereiken?

We zorgen ervoor dat alle inwoners van onze regio veilig en plezierig van A naar B kunnen reizen als de auto of het OV voor hen geen optie of wens is. We zorgen middels contractbeheer met de vervoerder voor een kwalitatief hoogstaand systeem van Collectief Vraagafhankelijk Vervoerssysteem (Regiotaxi).

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zorgen voor het contractbeheer met de vervoerder van de Regiotaxi. Wij zien erop toe dat de uitvoering conform het bestek geschiedt.
- We monitoren de tijdigheid van het vervoer, de klantbeleving (middels een continu klanttevredenheidsonderzoek), het aantal klachten en de afhandeling hiervan, het vervoersvolume, et cetera.
- We staan voortdurend in contact met individuele gemeenten, vervoerder, belangenorganisaties en reizigers en dragen zorg voor een zorgvuldige en tijdige communicatie met al deze partijen.

3.3.4 Wat mag het kosten?

De begroting 2026 is geïndexeerd conform de percentages zoals opgenomen in de Kaderbrief 2026.

		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Regionale Uitvoering	Directe kosten	744.700	874.622	1.038.301	1.038.301	1.038.301	1.038.301
	Kosten werkorganisatie	2.712.115	2.927.725	3.024.602	3.024.602	3.024.602	3.024.602
	Totale Lasten	3.456.814	3.802.347	4.062.903	4.062.903	4.062.903	4.062.903
	Bijdrage gemeenten	-179.163	-	-	-	-	-
	Bijdrage van derden	-1.661.056	-1.673.995	-1.930.721	-1.930.721	-1.930.721	-1.930.721
	Totale Baten	-1.840.219	-1.673.995	-1.930.721	-1.930.721	-1.930.721	-1.930.721
	Saldo van baten en lasten	1.616.595	2.128.352	2.132.182	2.132.182	2.132.182	2.132.182
	Totale Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
	Totale Onttrekking uit reserves	-213.012	-	-	-	-	-
	Mutaties reserves	-213.012	-	-	-	-	-
Saldo na mutaties reserves		1.403.583	2.128.352	2.132.182	2.132.182	2.132.182	2.132.182

Tabel 3.4 Ontwikkeling begroting Programma Regionale Uitvoering

Hieronder hebben we de programmakosten onderverdeeld naar product.

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Regionaal Bureau Leerrecht	2.711.129	2.935.478	3.239.541	3.239.541	3.239.541	3.239.541
Woonurgenties	413.466	484.872	423.271	423.271	423.271	423.271
Regiotaxi	332.219	381.997	400.091	400.091	400.091	400.091
Totale Lasten	3.456.814	3.802.347	4.062.903	4.062.903	4.062.903	4.062.903
Regionaal Bureau Leerrecht	-1.548.328	-1.338.055	-1.594.781	-1.594.781	-1.594.781	-1.594.781
Woonurgenties	-27.365	-33.000	-33.000	-33.000	-33.000	-33.000
Regiotaxi	-264.526	-302.940	-302.940	-302.940	-302.940	-302.940
Totale Baten	-1.840.219	-1.673.995	-1.930.721	-1.930.721	-1.930.721	-1.930.721
Saldo van baten en lasten	1.616.595	2.128.352	2.132.182	2.132.182	2.132.182	2.132.182
Mutaties reserves	-213.012	-	-	-	-	-
Saldo na mutaties reserves	1.403.583	2.128.352	2.132.182	2.132.182	2.132.182	2.132.182

Tabel 3.5 Ontwikkeling begroting Programma Regionale Uitvoering onderverdeeld naar product

Ten opzichte van de begroting 2025 zien we in 2026 de volgende mutaties op de lasten per product:

- Product Regionaal Bureau Leerrecht: hogere lasten € 304K (Nadeel)
  - Voor 2026 is een hogere RMC subsidie geraamd. Met de hogere baten begroten we even zo hogere lasten: € 225K (Nadeel)
  - Invulling van de taakstelling RBL leidt tot lagere lasten € 83K (Voordeel)
  - Indexering € 18K (Nadeel)
  - Lasten inzet manager € 61K (Nadeel)
- Product Woonurgenties: lagere lasten € 62K (Voordeel)
  - Lagere inhuurlasten € 80K (Voordeel)
  - Indexering € 14K (Nadeel)
  - Lasten inzet manager € 4K (Nadeel)
- Product Regiotaxi: hogere lasten € 18K (Nadeel)
  - Indexering € 11K (Nadeel)
  - Lasten inzet manager € 7K (Nadeel)

Ten opzichte van de begroting 2025 zien we in 2026 de volgende mutaties op de baten per product:

- Product Regionaal Bureau Leerrecht: hogere baten € 256K (Voordeel)
  - RMC subsidie reëel hogere baten € 126K (Voordeel)
  - Indexering RMC subsidie € 99K (Voordeel)
  - Indexering overige baten van derden € 32K (Voordeel)

- Product Woonurgenties: geen mutaties
- Product Regiotaxi: geen mutaties

In de begroting 2026 hebben we geen onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves opgenomen bij het programma Regionale Uitvoering.

3.4 Algemene dekkingsmiddelen en overhead

3.4.1 Algemene dekkingsmiddelen

De middelen die Holland Rijnland ontvangt van de deelnemende gemeenten zijn opgenomen in het product Algemene Dekkingsmiddelen. De verandering van de bijdrage wordt bepaald door de kaders vanuit de FKGR. Voor 2026 zien we twee effecten op de gemeentelijke bijdragen ten opzichte van 2025. Allereerst stijgt de gemeentelijke bijdrage om de prijsontwikkeling te volgen (2,5%). Vervolgens heeft de FKGR geadviseerd om gemeenschappelijke regelingen een taakstelling op te leggen van 6%.

Dat leidt tot onderstaand beeld voor de ontwikkeling van het product Algemene Dekkingsmiddelen.

		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene dekkingsmiddelen en overhead	Directe kosten	243.151	93.787	96.319	96.319	96.319	96.319
	Kosten werkorganisatie	3.385.416	3.412.990	3.297.237	3.297.237	3.297.237	3.297.237
	Totale Lasten	3.628.567	3.506.777	3.393.556	3.393.556	3.393.556	3.393.556
	Bijdrage gemeenten	-6.635.845	-7.660.022	-7.391.523	-7.391.523	-7.391.523	-7.391.523
	Bijdrage van derden	-88.512	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
	Inkomsten werkorganisatie	-127.952	-141.740	-141.740	-141.740	-141.740	-141.740
	Totale Baten	-6.852.309	-7.901.762	-7.633.263	-7.633.263	-7.633.263	-7.633.263
	Saldo van baten en lasten	-3.223.742	-4.394.985	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707
	Totale Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
	Totale Onttrekking uit reserves	-37.318	-	-	-	-	-
	Mutaties reserves	-37.318	-	-	-	-	-
Saldo na mutaties reserves		-3.261.060	-4.394.985	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707

Tabel 3.6: Ontwikkeling product Algemene Dekkingsmiddelen

3.4.2 Overhead

De overhead wordt, conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), apart weergegeven van de programma's. Het doel van de aparte weergave is om de overhead inzichtelijker te maken en organisaties onderling beter te kunnen vergelijken op hun uitgaven hieraan. In de programma's wordt alleen dat deel van de apparaatslasten opgenomen dat betrekking heeft op het primaire proces. De definitie van overhead volgens het BBV luidt "alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces". Het betreft hier zowel personele als materiële kosten.

Waar het om personeel gaat, behoren binnen Holland Rijnland tot de overhead:

- Het deel van de inzet van leidinggevenden primair proces dat is gerelateerd aan ondersteuning van de afdeling;
- Control, financieel advies;
- Informatie- en beveiligingsbeleid;
- Interne en externe communicatie;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Documentatie en informatieverstrekking (DIV);
- Managementondersteuning voor het primair proces.

Per begrotingsjaar 2026 kunnen gemeenschappelijke regelingen het deel van de tijd dat leidinggevenden inhoudelijke taken vervullen, toerekenen aan het primaire proces. Voor de leidinggevenden van Holland Rijnland geldt dat zij voor een belangrijk deel van hun tijd inhoudelijke taken vervullen.

Naast personele kosten rekenen we ook materiële kosten tot de overhead. Dit betreft onder andere:

- De kosten voor de huisvesting om de algemene taken van de eigen organisatie uit te voeren;
- De verzekeringskosten en opleidingskosten voor personeel;
- ICT-licenties;
- Communicatiekosten;
- Juridische kosten en organisatieadvieskosten.

Wat willen we bereiken?

In 2026 werken we verder aan een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering voor Holland Rijnland, die continu en beperkt kwetsbaar is. We voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.

Daarnaast willen we de organisatie beter ondersteunen in het aanvragen en inzetten van subsidies. Holland Rijnland wil onder andere de toekenning en vaststelling van subsidies verder digitaliseren. Deze ambitie kunnen we verder invullen na gereedkoming van de nieuwe website. Aanvragen tot toekenning en vaststelling kunnen dan via een invulbestand op de website worden aangeleverd en komen zo centraal bij het subsidiepunt van Holland Rijnland binnen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In 2026 hebben we de benodigde maatregelen geïmplementeerd om te voldoen aan de Wet modernisering bestuurlijk elektronisch verkeer (Wmbev);
- In 2026 beschikt Holland Rijnland over een geactualiseerd informatiebeleid;
- In 2026 is de organisatie (net zoals nu) in control op het gebied van de AVG en Wpg;
- Per 2026 is de implementatie van een nieuw financieel systeem gereed en voert Holland Rijnland de financiële administratie in eigen beheer uit;
- In 2026 heeft Holland Rijnland de inhuurkosten voor invulling van reguliere formatie als percentage van de loonsom onder controle. Dat wil zeggen dat de inhuurkosten op formatieplekken maximaal 10% van de loonsom bedragen. Inhuurkosten voor projecten die worden gedekt uit incidentele baten - zoals projecten vanuit de RIA - rekenen we hier niet in mee;

- Holland Rijnland vindt in 2026 mogelijkheden om meer subsidies aan te trekken vanuit de provincie, het Rijk en de EU;
- Het subsidieproces actualiseren we. We richten de workflow opnieuw in om zo op een efficiënte en snelle manier de afhandeling van aanvragen te laten verlopen.

Wat mag dat kosten?

Hieronder hebben we de programmakosten onderverdeeld naar product.

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Overhead	3.386.715	3.416.585	3.300.929	3.300.929	3.300.929	3.300.929
Algemene Dekkingsmiddelen	264	107	110	110	110	110
Overige baten en lasten	241.588	90.085	92.517	92.517	92.517	92.517
Totale Lasten	3.628.567	3.506.777	3.393.556	3.393.556	3.393.556	3.393.556
Overhead	-127.952	-141.740	-141.740	-141.740	-141.740	-141.740
Algemene Dekkingsmiddelen	-6.717.942	-7.760.022	-7.491.523	-7.491.523	-7.491.523	-7.491.523
Overige baten en lasten	-6.415	-	-	-	-	-
Totale Baten	-6.852.309	-7.901.762	-7.633.263	-7.633.263	-7.633.263	-7.633.263
Saldo van baten en lasten	-3.223.742	-4.394.985	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707
Mutaties reserves	-37.318	-	-	-	-	-
Saldo na mutaties reserves	-3.261.060	-4.394.985	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707

Tabel 3.7: Ontwikkeling product Algemene Dekkingsmiddelen en Overhead onderverdeeld naar product

Ten opzichte van de begroting 2025 zien we in 2026 de volgende mutaties op de lasten per product:

- Overhead: lagere lasten € 115K (Voordeel)
  - Invulling taakstelling € 76K (Voordeel)
  - Aanpassing BBV: inzet managers gedeeltelijk op product in plaats van overhead € 144K (Voordeel)
  - Wet modernisering bestuurlijk elektronisch verkeer € 10K (Nadeel)
  - Indexering € 110K (Nadeel)
- Algemene Dekkingsmiddelen: geen mutaties
- Overige baten en lasten: hogere lasten € 2K (Nadeel)
  - Indexering opgenomen voor de voorziening RVU € 2K (Nadeel)

Ten opzichte van de begroting 2025 zien we in 2026 de volgende mutaties op de baten per product:

- Overhead: geen mutaties
- Algemene Dekkingsmiddelen: lagere baten € 268K (Nadeel)

- Indexering € 192K (Voordeel)
- Taakstelling € 460K (Nadeel)
- Overige baten en lasten: geen mutaties

In de begroting 2026 hebben we geen onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves opgenomen bij Algemene Dekkingsmiddelen en Overhead.

3.4.3 Vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2016 zijn overheidslichamen onderworpen aan de vennootschapsbelastingplicht voor zover zij een onderneming drijven. Holland Rijnland voert geen enkel activiteit als ondernemer uit met uitzondering van de activiteit 'Regiotaxi'. Voor deze activiteit doet Holland Rijnland een beroep op de vrijstelling in de Vpb voor dienstverleningsovereenkomsten. Dit maakt dat Holland Rijnland niet vennootschapsplichtig is en er geen bedrag voor vennootschapsbelasting in de begroting is opgenomen.

3.4.4 Onvoorzien

Vanaf het begrotingsjaar 2026 heeft Holland Rijnland een post onvoorzien begroot van € 90K. Deze middelen kan Holland Rijnland aanwenden wanneer zich zaken voordoen die onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdelijk zijn. Vanuit die voorwaarden is de post onvoorzien niet onder een programma te plaatsen en vallen deze middelen onder Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead en Onvoorzien.

4 Paragrafen

De paragrafen vormen een dwarsdoorsnede van de begroting. Het BBV verplicht organisaties om bepaalde paragrafen en beleidsindicatoren op te nemen. Echter, voor gemeenschappelijke regelingen zijn niet alle paragrafen en indicatoren relevant. Zodoende hebben we deze niet opgenomen. Het gaat dan om:

- Paragrafen
  - *Onderhoud kapitaal goederen*: Holland Rijnland heeft enkel meubilair op als activa opgenomen op de balans. Hiervoor is geen onderhoudsplan benodigd
  - *Verbonden partijen*: Als gemeenschappelijke regeling kan Holland Rijnland zelf geen financieel of bestuurlijk belang in een andere rechtspersoon hebben. Zodoende is de paragraaf verbonden partijen niet relevant;
  - *Grondbeleid*: Holland Rijnland heeft geen grondexploitaties
- Beleidsindicatoren
  - De beleidsindicatoren op de taakvelden 1 (Veiligheid), 3 (Economie), 4 (Onderwijs), 5 (sport, Cultuur en Educatie), 6 (Sociaal Domein), 7 (Volksgezondheid en Milieu) en 8 (Vhrosv) zijn voor Holland Rijnland niet relevant en nemen we derhalve niet op.

Voor het overige hebben we verplichte paragrafen opgenomen en de beleidsindicatoren (taakveld 0, Bestuur en ondersteuning) toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

4.1 Lokale heffingen

Voor één van de uitvoerende taken worden leges geïnd, namelijk de uitvoering van de woonruimteverdeling voor de toetsing van urgentieverzoeken. Het dagelijks bestuur doet minimaal eens per vier jaar aan het algemeen bestuur een voorstel voor de hoogte van de tarieven. Per 1 januari 2025 is de hoogte van de leges derhalve geactualiseerd. De leges voor de toetsing van urgentieverzoeken zijn niet kostendekkend, waarmee we beogen de tarieven voldoende laagdrempelig te houden voor de aanvragers.

4.2 Risicobeheersing en weerstandsvermogen

De deelnemende gemeenten zijn, op grond van de gemeenschappelijke regeling, gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiële situatie bij het samenwerkingsorgaan en voor mogelijke tekorten of financiële tegenvallers. Dit houdt in dat Holland Rijnland geen weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit hoeft aan te houden (zie kader). Omdat het samenwerkingsorgaan niet beschikt over vreemd vermogen, is Holland Rijnland niet gevoelig voor fluctuaties in rentepercentages. Het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland heeft bij het opstellen van deze begroting €11K ter beschikking als algemene reserve die eventueel kan worden ingezet wanneer risico's zich voordoen. Daarnaast heeft Holland Rijnland in de begroting 2026 een post opgenomen voor uitgaven die onuitstelbaar, onvoorzienbaar en onvermijdbaar zijn.

Holland Rijnland informeert de deelnemende gemeenten driemaal per jaar over het verloop van de begroting door middel van de begroting, de Tussentijdse rapportage (Turap) en de jaarrekening. Indien aan de orde, informeert het DB het AB over ontwikkelingen en legt zo nodig een begrotingswijziging voor aan het AB. Eventuele risico's worden zo spoedig mogelijk gemeld. Op

basis van deze informatie zijn gemeenten in staat om voldoende voorzieningen te treffen in de eigen begroting. De eventuele risico's kunnen worden betrokken in het geheel van de door de gemeenten gelopen risico's. Om die reden is er geen afzonderlijke risicoreserve bij de gemeenschappelijke regeling aangehouden.

Weerstandsvermogen

Het vermogen van Holland Rijnland om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Risico's

Onder risico's verstaan we alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, of die niet tot afwaardering van activa leiden en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

Het BBV schrijft niet voor welke middelen tot de weerstandscapaciteit behoren. Randvoorwaarde is dat de inzet van deze middelen geen invloed heeft op de uitvoering van de programma's. Voor Holland Rijnland geldt dat de algemene reserve en de post onvoorzien deel uitmaken van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt derhalve € 101K.

Risico's

Jaarlijks inventariseert Holland Rijnland in de begroting de risico's voor de organisatie. Deze risico's kunnen zowel van binnen als van buiten de organisatie afkomstig zijn. In deze inventarisatie proberen we de risico's zo veel mogelijk te kwantificeren. Dat doen we door twee onderdelen nader te bepalen: de mate van risico (kans x impact) en de geraamde financiële impact wanneer het risico zich voordoet.

De mate van risico bepalen we door de kans te vermenigvuldigen met de impact, beide op een schaal van 1 tot 5. In de mate van risico onderscheiden we laag (1-8), midden (9-16) en hoog (17-25).

	Omschrijving risico	Kans	Impact	Score	Beheersmaatregel	Geraamde impact als risico zich voordoet
1	De inhoud van de nog af te sluiten CAO 2026 is niet bekend. We gaan uit van een stijging van 3,4% (inschatting ABP). De FKGR adviseert voor 2026 een toegestane stijging van de looncomponent van 2,1%.	5	4	20	Holland Rijnland vangt het verschil op in de eigen begroting.	€ 77.500 (3,4% - 2,1%) * € 5,85 miljoen
2	Wanneer gemeenten geen eigen inleg doen voor verkeersveiligheidsprojecten (SRM gedragsbeïnvloeding) dan zal er geen doorgang kunnen vinden voor verkeersveiligheid projecten voor de betreffende gemeente en zal het bedrag dat de provincie bijlegt, vaak 75%, terugbetaald moeten worden.	1	5	5	Holland Rijnland onderhoudt actief contact met de deelnemende gemeenten over de subsidie en benoemde risico's. We schatten de kans laag in dat alle (of het merendeel van) gemeenten geen eigen inleg doen.	€ 50.000 (betreft een inschatting van structurele kosten HR)

	Omschrijving risico	Kans	Impact	Score	Beheersmaatregel	Geraamde impact als risico zich voordoet
3	Structurele subsidieverstrekkingen houden de subsidiebijdragen op een vast prijspeil. Holland Rijnland moet dezelfde hoeveelheid werkzaamheden uitvoeren met minder middelen. Op termijn is dit niet houdbaar.	5	4	20	1: Holland Rijnland gaat in gesprek met subsidieverstrekkingen. 2: Holland Rijnland bepaalt welke activiteiten buiten de taken vallen en voert deze niet meer uit.	€ 55.000 (2,5% * 2,2 mln = € 55.000)
4	Toegekende indexatie vanuit deelnemende gemeenten (=advies FKGR) loopt achter op de stijging van de kosten	3	4	12	Holland Rijnland vangt prijsstijgingen op binnen de eigen begroting.	€ 150.000 (Impact afhankelijk van ontwikkeling inflatie)
5	De baten van Holland Rijnland vanuit de gemeentelijke bijdragen worden niet gecorrigeerd voor de groei van het aantal inwoners in de regio, waardoor Holland Rijnland meer inwoners moet bedienen en daar geen middelen voor ontvangt.	5	1	5	Holland Rijnland vangt eventuele extra werkzaamheden op binnen de eigen begroting. Impact gering aangezien dit primair gevolgen heeft voor de uitvoerende taken.	€ 70.000 (1,1% * € 7,39 miljoen)
6	Huisvesting asielzoekers. Tot en met 2025 ontvangt de organisatie middelen om deze taak uit te voeren, 2026 is nog onbekend.	3	3	9	Voor 2024 en een deel 2025 is een subsidie ontvangen. Voor 2026 is nog geen dekking voorzien	€ 100.000
7	Holland Rijnland is naar aanleiding van de regionale woondeal aangewezen als trekker van de Versnellingstafel Woningbouw. Dit brengt extra werkzaamheden met zich mee, waarvoor nog geen dekking is.	3	3	9	Op het moment van schrijven van deze begroting vinden gesprekken plaats met de deelnemers aan de Versnellingstafel over hun financiële bijdrage. Het Rijk, de provincie en Holland Rijnland Wonen hebben al toegezegd een financiële bijdrage te leveren. Van de andere partijen, zoals IVBN, Bouwend Nederland, Hoogheemraadschap. Omgevingsdienst en Dunea, komt binnenkort meer duidelijkheid. Holland Rijnland zal ook een bijdrage leveren vanuit de reeds begrote middelen. De verwachting is dat de financiering van de versnellingstafel daarmee rondkomt voor 2026.	€ 50.000

	Omschrijving risico	Kans	Impact	Score	Beheersmaatregel	Geraamde impact als risico zich voordoet
8	Er is niet voorzien in financiële dekking voor claims bij openbaar worden gegevens of verlies van gegevens en boetes van de Autoriteit Persoons gegevens (AVG en Wpg).	1	3	3	Investeren in bewustwording privacy en informatieveiligheid. Implementeren, borgen en toezien op naleving maatregelen door Privacy Officer en Functionaris Gegevensbescherming.	€ 30.000 (hoogte boete AP bij kleinere gemeente)
9	Wanneer zich een grootschalig beveiligingsincident (hack of ransom aanval) voordoet, moet Holland Rijnland de expertise inhuren om hiernaar te handelen.	1	5	5	Holland Rijnland heeft een risico-inventarisatie uitgevoerd op de ICT-processen en heeft beheersmaatregelen getroffen.	€ 100.000

Tabel 4.1: Risicotabel

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de score uit de risicotabel en de (maximaal) geraamde impact wanneer het risico zich voordoet, kunnen we een inschatting maken van de benodigde weerstandscapaciteit. Een lage score (1-8) telt voor 25% van de (maximaal) geraamde impact mee, een midden score (9-16) voor 50% en een hoge score (16-25) telt voor 75% mee voor de benodigde weerstandscapaciteit.

Onderstaande tabel laat de weging zien en geeft een overzicht van de benodigde weerstandscapaciteit.

	Risico	Weging	Maximale impact	Benodigde weerstandscapaciteit
1	CAO stijging hoger dan looncompensatie	75%	€ 77.500	€ 58.000
2	Geen eigen inleg gemeenten SRM gedragsbeïnvloeding	25%	€ 50.000	€ 12.000
3	Geen indexatie subsidies	75%	€ 55.000	€ 41.000
4	Indexatie loopt achter op inflatie	50%	€ 150.000	€ 75.000
5	Baten niet gecorrigeerd voor groei aantal inwoners	25%	€ 70.000	€ 18.000
6	Huisvesting asielzoekers	50%	€ 100.000	€ 50.000
7	Geen structurele dekking Versnellingstafel Woningbouw	50%	€ 50.000	€ 25.000
8	Claims bij datalekken en boetes Autoriteit Persoonsgegevens	25%	€ 30.000	€ 8.000
9	Inhuur expertise bij beveiligingsincident	25%	€ 100.000	€ 25.000
	Totaal			€ 312.000

Tabel 4.2: Benodigde weerstandscapaciteit

Weerstandsratio

De weerstandsratio is de verhouding tussen benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit. Holland Rijnland heeft geen norm vastgesteld voor de weerstandsratio. Een eventueel negatief resultaat brengt Holland Rijnland immers in rekening bij de deelnemende gemeenten, conform de afspraken rond garantstelling die volgen uit artikel 30a van de Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland (c.q. artikel 33 van de geactualiseerde Gemeenschappelijke Regeling Regio Holland Rijnland die naar verwachting per 1 juni 2025 in werking treedt).

Wanneer we de benodigde weerstandscapaciteit gelijk stellen aan de waarde van de risico's, bedraagt de weerstandsratio van Holland Rijnland: $\text{€ } 101.000 / \text{€ } 312.000 = 0,32$.

Een weerstandsratio van 1,0 wordt beschouwd als voldoende, een weerstandsratio lager dan 0,6 als ruim onvoldoende. Met 0,32 is de weerstandscapaciteit van Holland Rijnland weliswaar ruim onvoldoende om de financiële risico's af te dekken, maar aanmerkelijk hoger dan de 0,02 in het voorgaande jaar.

Onderstaande tabel toont een normering waartegen de ratio kan worden afgezet.

Normering Weerstandsratio	Uitstekend	Ruim voldoende	Voldoende	Matig	Onvoldoende	Ruim onvoldoende
Ratio Weerstandvermogen	> 2	1,4 < 2,0	1,0 < 1,4	0,8 < 1,0	0,6 < 0,8	< 0,6

Tabel 4.3: Normering weerstandsratio

Een eventueel negatief resultaat groter dan de weerstandscapaciteit brengt Holland Rijnland in rekening bij de deelnemende gemeenten, conform de afspraken rond garantstelling die volgen uit artikel 33 lid 1 van de Gemeenschappelijke Regeling Regio Holland Rijnland (geactualiseerde GR vanaf 25 juni 2025) of uit artikel 30a van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland. Voor deelnemende gemeenten is het zodoende raadzaam in hun eigen risicoparaagraaf deze garantstelling op te nemen.

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat enkele kengetallen in de jaarrekening worden opgenomen die helpen bij de beoordeling van de financiële positie. Deze kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen:	Rekening 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
Netto schuldquote	10,8%	-19,1%	-31,6%	-45,6%	-56,4%	-56,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	10,8%	-19,1%	-31,6%	-45,6%	-56,4%	-56,4%
Solvabiliteitsratio	3,0%	6,8%	11,5%	16,6%	16,6%	16,6%

Kengetallen:	Rekening 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
Structurele exploitatieruimte	0,4%	1,3%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%

Tabel 4.3: financiële kengetallen. Cf. Concept jaarstukken 11-2-2025

Netto schuldquote: De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De quote is negatief. Dit betekent dat de eigen middelen hoger zijn dan de schuldenlast.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen: Holland Rijnland leent geen gelden uit. Derhalve is deze schuldquote gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio: Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin een organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het getal geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (reserves) en de schulden. Holland Rijnland heeft slechts een beperkte algemene reserve en bestemmingsreserves. Vandaar dat dit getal zeer laag is.

Structurele exploitatieruimte: Holland Rijnland wordt grotendeels bekostigd uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten en structurele subsidies van de provincie Zuid-Holland. De omvang van deze middelen beschouwt Holland Rijnland als taakstellend wat maakt dat de structurele baten en lasten exact in evenwicht zijn, een enkele incidentele inzet vanuit een bestemmingsreserve daargelaten. Met een structurele begrotingssaldo van 0 bedraagt de ratio voor de structurele exploitatieruimte dan ook 0%.

Onderstaande tabel toont een normering waartegen de diverse ratio's kunnen worden afgezet.

Kengetallen:	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 100%	100% > < 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100%	100% > < 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	30% < > 50%	< 30%
Structurele exploitatieruimte	> 0,6%	0% > < 0,6%	0%

Tabel 4.4: Normering financiële indicatoren

4.3 Financiering

De exploitatietekorten van het samenwerkingsorgaan worden gefinancierd door de dertien deelnemende gemeenten. Op basis van de vastgestelde begroting wordt de geraamde gemeentelijke bijdrage als voorschot in rekening gebracht. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt tevens de definitieve bijdrage over het betreffende jaar vastgesteld. Zo spoedig mogelijk daarna vindt er een verrekening plaats met de gemeenten. Daarnaast zijn er geldstromen van ministeries en provincie waarvan de bedragen worden doorgesluisd naar de betreffende instanties.

Kasgeld

Tijdelijke overschotten worden in verband met het Schatkistbankieren (zie kader) uitgezet bij de Schatkist. Dit gebeurt in daggeld of in deposito's. Tijdelijke tekorten komen sporadisch voor en zijn slechts van korte duur. Hiervoor wordt dan gebruik gemaakt van de kredietlimiet (rood staan) van de BNG-bank.

Leningenportefeuille

Het samenwerkingsverband beschikt niet over een leningenportefeuille.

In- en externe ontwikkelingen

Er zijn geen in- of externe ontwikkelingen die invloed hebben op de treasuryfunctie, de treasuryorganisatie, het risicoprofiel, de financiële posities, de vermogenswaarden of de geldstromen. Deze worden ook niet verwacht.

Risicobeheer

Treasury dient uitsluitend de publieke taak en het beheer van de uitzettingen gebeurt zorgvuldig. Er wordt ruim voldaan aan de kasgeldlimiet, er zijn geen geldleningen en kasgeldoverschotten worden tijdelijk uitgezet bij de Schatkist.

Renterisico's

Het renterisico is gering vanwege de zeer beperkte financieringsbehoeften en het zorgvuldig wegzetten van overvloedige kasgeldmiddelen in de Schatkist. Voor 2026 bedraagt de renterisiconorm € 3.240.727. Holland Rijnland gaat geen vaste geldleningen aan. Het samenwerkingsorgaan voldoet dan ook aan de rente-risiconorm.

Financieringsrisico's

Er zijn geen financieringsrisico's omdat de gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het financiële beleid van het samenwerkingsorgaan en zich hebben verplicht tekorten in zijn geheel gezamenlijk te dragen.

Kasgeldlimiet

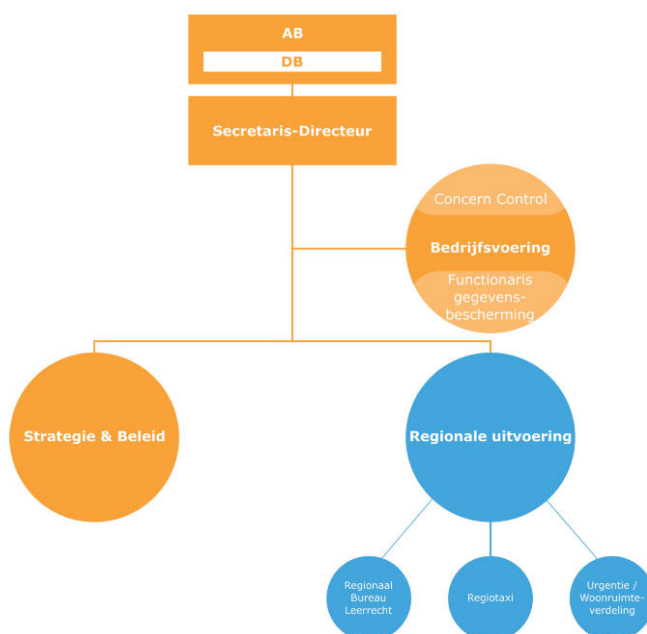
Het samenwerkingsorgaan bleef gedurende vele jaren steeds binnen de kasgeldlimiet. Dit is voor gemeenschappelijke regelingen 8,2% van het begrotingstotaal. De verwachting is dat dit ook voor de komende jaren blijft gelden. Voor 2026 bedraagt de kasgeldlimiet € 1.328.698.

Meerjarenprognose

Op basis van de meerjarenbegroting is de inschatting dat Holland Rijnland ook de komende jaren geen geldleningen hoeft aan te gaan. Een renterisico vaste schuld is dan ook niet aanwezig.

4.4 Bedrijfsvoering

De ambtelijke organisatie van Holland Rijnland staat onder leiding van de secretaris-directeur. De taken van de organisatie zijn ondergebracht in twee programma's, tevens afdelingen: Strategie & Beleid en Regionale Uitvoering. In de afdeling bedrijfsvoering zijn de aan het primaire proces ondersteunende taken ondergebracht.

Figuur 4.5 Organogram Holland Rijnland

Secretaris-directeur

De secretaris-directeur is eindverantwoordelijk voor de organisatie en geeft leiding aan drie managers.

Strategie & Beleid

In de afdeling Strategie & Beleid staan de invulling en uitvoering van de strategische thema's centraal waarop de dertien deelnemende gemeenten samenwerken. De afdeling Strategie & Beleid voert tevens regie op de totstandkoming en uitvoering van de Regionale Investeringsagenda. De dagelijkse leiding van de afdeling is belegd bij de manager Strategie & Beleid. De afdeling telt 13,5 FTE. De helft van de inzet van de Manager Strategie & Beleid (0,5 FTE) rekenen we tot het primaire proces, conform de notitie overhead van de Commissie BBV.

Regionale Uitvoering

De afdeling Regionale Uitvoering voert een drietal taken uit voor de deelnemende gemeenten: Woonurgenties, contractbeheer van de Regiotaxi en het Regionaal Bureau Leerrecht (RBL). De dagelijkse leiding is belegd bij de manager Regionale Uitvoering. De afdeling telt 30,9 FTE. De helft van de inzet van de Manager Regionale Uitvoering (0,5 FTE) rekenen we tot het primaire proces, conform de notitie overhead van de Commissie BBV.

Bedrijfsvoering

De uitvoering van de taken ondersteunend aan het primaire proces zijn belegd binnen de afdeling Bedrijfsvoering. De afdeling bedrijfsvoering bevat communicatie/public affairs, (algemene) juridische zaken, documentatie- en informatievoorziening, ambtelijk en directiesecretariaat en financiën & control. Het bedrijfsonderdeel Interne Dienstverlening en Advisering (IDA) van de gemeente Leiden voert een deel van de bedrijfsvoeringstaken voor Holland Rijnland uit, net zoals voor de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude. Voor Holland Rijnland gaat het hierbij om de:

- ICT (laptops, inrichting werkplek, advies)
- HRM (recruitment, advies)
- Inkoop (inkoopadvies en begeleiding inkooptrajecten)
- Facilitaire Zaken (AV-middelen vergaderzalen)
- Juridisch advies (specialistisch advies waar Holland Rijnland zelf niet over beschikt)

De afdeling bedrijfsvoering wordt geleid door de manager Bedrijfsvoering die tevens de functie van concerncontroller invult. De afdeling bedrijfsvoering bestaat uit 15,7 FTE. Daarvan betreft 3,0 FTE de tot overhead gerekende inzet van de managers Strategie & Beleid, Regionale Uitvoering, Bedrijfsvoering en Secretaris-Directeur.

Formatie Holland Rijnland

Tabel 4.6 laat de totale formatie voor Holland Rijnland zien. De formatie voor het RBL neemt toe, waar we door inzet van de reserve in 2024 al een voorschot op hebben genomen. Ten opzichte van 2025 blijft de formatie in 2026 ongewijzigd.

Formatie per afdeling in FTE	Formatie 2024	Realisatie 2024	Formatie 2025	Formatie 2026
Regionale uitvoering	27,0	31,3	30,8	30,8
<i>Regionaal Bureau Leerrecht</i>	23,6	28,7	27,3	27,3
<i>Woonurgenties</i>	2,6	1,7	2,7	2,7
<i>Regiotaxi</i>	0,8	0,9	0,8	0,8
Strategie en beleid	12,5	11,6	11,6	11,6
Bedrijfsvoering (inclusief management)	15,8	14,2	13,9	13,9
Totaal Holland Rijnland	55,3	57,1	56,3	56,3

Tabel 4.6 Formatie Holland Rijnland

Kostenverdeling overhead

De overhead bestaat uit materiële en personele overheadlasten. De programma's Strategie & Beleid en Regionale Uitvoering doen in verschillende mate een beroep op de personele inzet van de afdeling bedrijfsvoering. In de toerekening van de overheadkosten kiest Holland Rijnland er daarom voor een weging aan te brengen in de kostentoerekening van de personele inzet. De personele overheadlasten worden voor 80% doorbelast aan de afdeling Strategie & Beleid en voor 20% doorbelast aan Regionale Uitvoering.

De materiële overheadlasten rekenen we aan de verschillende programma's toe op basis van het aantal werkplekken. De materiële overheadlasten worden voor 40% doorbelast aan de afdeling Strategie & Beleid en voor 60% doorbelast aan Regionale Uitvoering. Met vaststelling van de

Kaderbrief 2026 hebben we de overheaddoorbelasting berekend en voorgesteld deze percentages als kader aan te houden in de kostenverdeling overhead tot op het moment dat ontwikkelingen binnen de organisatie aanzetten tot herijking van de percentages. Zo komen we tot een vereenvoudigde en werkbare systematiek van toerekening van de overheadkosten naar de programma's.

	Overhead begroting 2026	Percentage		Kosten	
		Strategie & Beleid	Regionale Uitvoering	Strategie & Beleid	Regionale Uitvoering
Personeel	1.616.000	80 %	20 %	1.293.000	323.000
Materieel	1.659.000	40 %	60 %	664.000	995.000
Overige algemene dekkingsmiddelen	-198.000	40 %	60 %	-79.000	-119.000
Totaal	3.077.000			1.877.000	1.200.000
Procentueel				61 %	39 %

Tabel 4.7: Kostenverdeling overhead

Invulling taakstelling

In de paragraaf bedrijfsvoering lichten we de maatregelen toe die we hebben genomen om de taakstelling van 6% in te vullen. De invulling ziet er als volgt uit:

Invulling Taakstelling

Bedragen x € 1.000, '+' is voordeel, '-' is nadeel	2026	2027	2028	2029
Beëindiging cofinanciering	300	300	300	300
Versobering RBL	79	79	79	79
Geactualiseerd begrotingssaldo kaderbrief 2026	3	3	3	3
Structureel effect Financiën in eigen beheer	78	78	78	78
Totaal	460	460	460	460

Tabel 4.8: invulling taakstelling

Beëindiging cofinanciering

Vanuit de beheersverordening Cofinanciering kan Holland Rijnland cofinanciering toekennen aan initiatieven die bijdragen aan het realiseren van ambities uit de inhoudelijke, regionale agenda. Dergelijke cofinanciering leidt tot extra investeringen door andere partijen waardoor er sprake is van een multipliereffect. Structureel is hiervoor in de begroting een bedrag van € 300K opgenomen. Met de Regionale Investeringsagenda beschikt Holland Rijnland inmiddels over een goed alternatief om te dienen als multiplier op regionale (economische) projecten. We zien het beëindigen van het cofinancieringsfonds daarmee als een maatregel met beperkte maatschappelijke impact.

Versobering taken Regionaal Bureau Leerrecht

Significante onderdelen van het takenpakket van Holland Rijnland zijn het toezicht en de handhaving van de leerplicht en de kwalificatieplicht en het tegengaan van vroegtijdig schoolverlaten. Gelet op

de omvang, kunnen we er moeilijk omheen een beperkte versobering door te voeren op deze taken. Het gaat om een verantwoorde, beperkte capaciteitsreductie bij het Regionaal Bureau Leerrecht. De feitelijke impact hangt af van vele factoren, zoals de ontwikkeling van de vraag, de complexiteit van de casussen en het succes van getroffen maatregelen. Tegenover de versobering staat de verwachting dat gemeenten (en daarmee Holland Rijnland) hogere VSV-bijdragen vanuit het Rijk tegemoet kunnen zien. Hoewel nog niet gerealiseerd en derhalve nog niet opgenomen in de begroting, maakt dit dat deze versobering naar verwachting geen personele consequenties heeft en geen frictiekosten met zich meebrengt.

Geactualiseerd begrotingssaldo kaderbrief 2026

De uitwerking van de begrotingsuitgangspunten samen met de geschetste ontwikkelingen in de kaderbrief geven een klein structureel positief saldo van het financieel meerjarenbeeld. Dit positief saldo van € 3K gebruiken we als bijdrage voor de invulling van de taakstelling.

Financiën in eigen beheer

De huidige dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen IDA en Holland Rijnland wordt vernieuwd per januari 2026. Tussentijdse aanpassing van de diensten van IDA was eerder dan het aflopen van de huidige DVO niet mogelijk. De gesprekken over verlenging van de DVO hebben Holland Rijnland echter de mogelijkheid geboden te verkennen waar efficiëntiewinst te behalen is in de bedrijfsvoering. In deze gesprekken is door zowel IDA als Holland Rijnland aandacht gevraagd voor de dienstverlening op het gebied van financiën, wat leidde tot een verkenning wat de gevolgen zijn wanneer Holland Rijnland financiën in eigen beheer uitvoert.

Per 2026 gaat IDA Leiden over op een nieuw financieel pakket. Hoewel Holland Rijnland niet meedeelt in de ontwikkelkosten voor het pakket, is de verwachting dat de hogere (licentie)kosten voor het pakket ook doorberekend worden aan Holland Rijnland. Het betreft een pakket dat voor Holland Rijnland wellicht uitgebreider is dan nodig is. De Service Organisatie Zorg Holland Rijnland (SOZ) heeft met de verzelfstandiging in 2023 financiën in eigen beheer genomen. Dit heeft voor SOZ tot een substantiële kostenreductie heeft geleid ten opzichte van het inkopen van financiële diensten bij IDA. De verwachting is dat deze keuze ook voor Holland Rijnland kan leiden tot een structurele verlaging in de kosten van bedrijfsvoering. In dit model blijft overigens de mogelijkheid bestaan specialistisch financieel advies af te nemen van IDA, zoals fiscaal en treasuryadvies.

Holland Rijnland heeft de financiële en organisatorische gevolgen, alsmede de risico's, in kaart gebracht met een uitgebreide verkenning. Deze is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de (financiële) collega's van IDA. Met deze keuze verwachten we invulling te kunnen geven aan de resterende taakstelling van € 78K.

Beleidsindicatoren

Voor de bedrijfsvoering stelt Holland Rijnland, mede op instigatie van de nieuwe BBV, een aantal indicatoren op. Hieronder een weergave voor 2026:

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Holland Rijnland
1. Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2026	0,10
2. Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2026	0,07
3. Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2026	€ 14,16
4. Externe inhuur	Kosten inhuur als % van totale loonsom incl inhuur	2026	19,1%
5. Overhead	% van totale lasten	2026	20,4%

Tabel 4.9: Beleidsindicatoren

Indexatie

Voor het jaar 2026 vindt een indexatie plaats van de gemeentelijke bijdrage. We gaan uit van het voorstel van de Werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) waarin de werkgroep voor 2026 een indexatie adviseert van gemiddeld 3,4% voor loonkosten (inclusief de loonkosten van de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Leiden (IDA), en 2,7% voor materiële kosten. Het gebruikte gewogen indexcijfer voor 2026 is 2,5%.

Tabel Index

	wegings factor	Index 2026 FKGR	Gewogen index
Personele lasten	41%	2,1	0,9
Materiële lasten	59%	2,7	1,6
Gewogen index 2026			2,5%

Tabel 4.10: Index

4.5 Wet open overheid

Op 1 mei 2022 trad de Wet open overheid (Woo) gedeeltelijk in werking. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. Zo krijgt iedereen meer inzicht in het handelen van de overheid.

Een belangrijk verschil met de Wob is dat de Woo naast informatieverstrekking op verzoek (passief) overheidsorganisaties ook verplicht zelf informatie gefaseerd openbaar te maken (actief). Mede hierdoor is de Woo een belangrijke stap naar een open overheid. Uitgangspunt hierbij is dat iedereen recht heeft op toegang tot publieke informatie en dat alle overheidsinformatie in beginsel openbaar is. Alleen in uitzonderingsgevallen wordt hiervan afgeweken.

Verder wijzen alle overheidsorganisaties een contactpersoon Woo aan. Deze helpt bij de beantwoording van vragen van burgers en journalisten over de beschikbaarheid van publieke informatie. Bij Holland Rijnland is de jurist van de afdeling Bedrijfsvoering contactpersoon voor de Woo. Ook de website van Holland Rijnland voorziet in informatieverstrekking over de Woo.

Beleidsvoornemens

Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland heeft een 'basis'-ambitie om te voldoen aan de Woo. Op deze manier voldoen wij minimaal aan de wet. We lopen niet voorop, maar bereiden ons

organisatorisch en technisch voor op het moment dat actieve openbaarmaking per categorie verplicht is. We zorgen dat informatie binnen de wettelijke termijnen openbaar is.

Op 1 november 2024 trad de eerste tranche van de Woo in werking. Holland Rijnland heeft de verplichtingen uit de Woo tijdig geïmplementeerd en voldoet daarmee aan de eerste tranche van de Woo én aan het ambitieniveau. Holland Rijnland blijft het verplicht actief openbaar maken van informatiecategorieën volgen om blijvend te voldoen aan de Woo en het ambitieniveau.

Holland Rijnland werkt continu aan de verbetering van de informatiehuishouding aan de hand van de aanbevelingen uit het KPI-verslag van de archiefinspecties van Erfgoed Leiden en Omstreken.

5 Financiële begroting

5.1 Meerjarenbegroting 2026– 2029

		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Strategie en Beleid	Lasten	5.683.006	7.155.996	4.359.341	4.226.841	3.487.708	3.487.708
	Baten	-3.631.862	-6.641.852	-4.422.649	-4.422.649	-1.380.183	-1.380.183
	Saldo	2.051.145	514.144	-63.308	-195.808	2.107.525	2.107.525
Energieprogramma	Lasten	-	-	2.054.500	1.972.059	1.972.059	1.972.059
	Baten	-	-	-1.758.570	-1.972.059	-1.972.059	-1.972.059
	Saldo	-	-	295.930	-	-	-
Regionale Uitvoering	Lasten	3.456.814	3.802.347	4.062.903	4.062.903	4.062.903	4.062.903
	Baten	-1.840.219	-1.673.995	-1.930.721	-1.930.721	-1.930.721	-1.930.721
	Saldo	1.616.595	2.128.352	2.132.182	2.132.182	2.132.182	2.132.182
Algemene dekkingsmiddelen en overhead	Lasten	3.628.567	3.506.777	3.393.556	3.393.556	3.393.556	3.393.556
	Baten	-6.852.309	-7.901.762	-7.633.263	-7.633.263	-7.633.263	-7.633.263
	Saldo	-3.223.742	-4.394.985	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707	-4.239.707
Lasten		12.768.388	14.465.120	13.870.300	13.655.359	12.916.226	12.916.226
Baten		-12.324.390	-16.217.609	-15.745.203	-15.958.692	-12.916.226	-12.916.226
Saldo voor mutaties reserves		443.998	-1.752.489	-1.874.903	-2.303.333	-	-
Storting in reserves		-	1.752.489	2.333.333	2.333.333	-	-
Onttrekking uit reserves		-489.470	-	-458.430	-30.000	-	-
Mutaties reserves		-489.470	1.752.489	1.874.903	2.303.333	-	-
Saldo na mutaties reserves		-45.472	-0	-	-	-	-

Tabel 5.1: Meerjarenbegroting Holland Rijnland

De begroting in meerjarenperspectief is in evenwicht. De geraamde lasten met een omvang van € 13,9 mln worden bekostigd uit de reguliere bijdrage van de deelnemende gemeenten (± 53%), en subsidies van Rijk en provincies, aanvullende bijdragen gemeenten, onttrekking aan reserves of leges woonurgenties (± 47%).

5.2 Overzicht incidentele baten en lasten

Het overzicht incidentele baten en lasten stelt het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland en de

provincie, in haar rol als financieel toezichthouder, in staat om te bepalen in hoeverre de begroting en meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht zijn.

Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig, realistisch en haalbaar zijn. Wat hierbij een rol speelt is, onder andere, in hoeverre loon- en prijsstijgingen zijn verwerkt, de verhouding van het weerstandsvermogen en de risico's en het onderzoek van de jaarrekening.

De bepaling van het structureel evenwicht verloopt als volgt:

Saldo van de lasten en baten ná mutaties reserves
Af: incidentele lasten en baten per programma en algemene dekkingsmiddelen
Uitkomst: totaal van de structurele lasten en baten van de programma's en algemene dekkingsmiddelen
Bij: structurele verrekeningen met de reserves
Definitieve uitkomst: structureel saldo begroting en meerjarenraming

Op basis van onderstaand overzicht tonen we aan dat de meerjarenraming 2026-2029, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. In cijfermatige zin is hiervan sprake als het structurele begrotingssaldo kleiner is dan € 0 (de baten geven we immers weer met een minteken).

Structureel evenwicht

	2026	2027	2028	2029
Saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves	-1.874.903	-2.303.333	-	-
Mutaties reserves	2.170.833	2.303.333	-	-
Saldo van baten en lasten ná mutaties reserves	295.930	-	-	-
Incidentele baten (negatieve correctie)	4.737.207	4.950.696	1.991.202	1.991.202
incidentele lasten (positieve correctie)	-2.865.983	-2.651.042	-2.015.411	-2.015.411
Incidentele onttrekking aan reserves (negatieve correctie)	458.430	30.000	-	-
Incidentele toevoegingen aan reserves (positieve correctie)	-2.333.333	-2.333.333	-	-
Structurele verrekeningen met reserves	-	-	-	-
Structurele saldo van de begroting	-3.679	-3.679	-24.209	-24.209
Structureel evenwicht (bij structureel saldo ≤ 0)	JA	JA	JA	JA

Tabel 5.2: Structureel evenwicht

Incidentele baten en lasten per programma

	2026	2027	2028	2029
Programma Strategie en Beleid	-2.978.637	-2.978.637	-19.143	-19.143
Programma Energieprogramma	-1.758.570	-1.972.059	-1.972.059	-1.972.059
Programma Regionale uitvoering	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen en Overhead	-	-	-	-
Totale incidentele baten	-4.737.207	-4.950.696	-1.991.202	-1.991.202
Programma Strategie en Beleid	810.268	677.768	42.137	42.137
Programma Energieprogramma	2.054.500	1.972.059	1.972.059	1.972.059
Programma Regionale uitvoering	1.215	1.215	1.215	1.215
Algemene dekkingsmiddelen en Overhead	-	-	-	-
Totale incidentele lasten	2.865.983	2.651.042	2.015.411	2.015.411
Totaal incidenteel programma's	-1.871.224	-2.299.654	24.209	24.209
Reserve cofinanciering	-162.500	-30.000	-	-
Onttrekking Reserve regionale energiestrategie (RES)	-295.930	-	-	-
Incidentele onttrekking aan reserves	-458.430	-30.000	-	-
Toevoeging Reserve RIA thematische fondsen	1.000.000	1.000.000	-	-
Toevoeging Reserve RIA prioritaire projecten	1.000.000	1.000.000	-	-
Incidentele toevoeging aan reserves	2.000.000	2.000.000	-	-
Totale incid. onttrekkingen en toevoegingen reserves	1.541.570	1.970.000	-	-
Saldo incidentele posten	-329.654	-329.654	24.209	24.209

Tabel 5.3: Incidentele baten en lasten

5.3 Geprognosticeerde balans

Bedragen x € 1000,-	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Meerjarenbegroting</i>		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ACTIVA						
Vaste activa						
Materiële vaste activa						
Overig	17	8	0	0	0	0
Uitzettingen						
Vorderingen op openbare lichamen	955	955	955	955	955	955
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	31.964	33.957	35.841	38.144	38.150	38.150
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	274	-4	-4	-4	-11	-11
Overlopende activa						
Overige overlopende activa	1.231	1.231	1.231	1.231	1.231	1.231
Totalen	34.441	36.148	38.023	40.326	40.326	40.326

Tabel 5.4: Geprognosticeerde balans Activa

Bedragen x € 1000,-	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
PASSIVA						
Vaste Passiva						
Eigen vermogen						
Reserves	986	2.739	4.614	6.917	6.917	6.917
Saldo van rekening	45	0	0	0	0	0
Voorzieningen	318	318	318	318	318	318
Vlottende schuld						
Overige vlottende schulden	2.601	2.601	2.601	2.601	2.601	2.601
Overlopende passiva						
Overige overlopende passiva	30.490	30.490	30.490	30.490	30.490	30.490
Totalen	34.441	36.148	38.023	40.326	40.326	40.326

Tabel 5.5: Geprognoseerde balans Passiva

De balansomvang per 31-12-2024 bevat, onder overlopende passiva, voornamelijk de te besteden middelen van het Regionale Investeringsfonds (RIF) met een omvang van € 28,6 mln. In 2024 hebben gemeenten hun laatste bijdrage gedaan en daarmee over de hele looptijd € 180 mln ingebracht. De nog te besteden middelen betreffen vooral middelen voor het Programma Ontsluiting Greenport Duinen Bollenstreek. Deze zullen de komende jaren richting het einde van de looptijd van het RIF, in 2027, tot besteding komen. De fasering van deze bestedingen is nog enigszins ongewis. Vooralsnog hebben we de omvang voor ieder jaarschijf gelijk gehouden.

5.4 Ontwikkeling reserves en voorzieningen

Holland Rijnland heeft een beperkt aantal reserves. Onderstaande tabel geeft van deze reserves de functie weer.

Reserve	Functie reserve	Doel reserve
Algemene reserve	Bufferfunctie	Afdekken van algemene risico's
RBL, Cofinanciering, Onderwijsarbeidsmarkt, Regionale Energie Strategie, Budgetoverheveling	Bestedingsfunctie	Spaarpot voor het doen van uitgaven met een bepaald doel
N.v.t.	Egalisatiefunctie	Opvangen van grote schommelingen in inkomsten en/of uitgaven
N.v.t.	Inkomensfunctie	Dekken van structurele lasten in de begroting
N.v.t.	Financieringsfunctie	Dekken van investeringen

Tabel 5.6: functies van de reserves

Vertrekpunt voor het weergeven van de meerjarige ontwikkeling van de reserves is de balanspositie begin 2025. Deze vloeit voort uit de (concept)jaarrekening 2024. Hierop worden de reservemutaties in de meerjarenraming toegepast. Dit maakt dat de ontwikkeling van reserves er als volgt uit ziet:

Omschrijving	Saldo 1-1-2025	Mutaties 2025	Verwachte Balans 1-1-2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Saldo 31 -12-2026	Begrote mutaties 2027	Begrote mutaties 2028	Begrote mutaties 2029	Verwachte Balans 31-12-2029
Algemene reserve										
Algemene Reserve	10.577	0	10.577	0	0	10.577	0	0	0	10.577
Bestemmingsreserves										
Reserve cofinanciering	344.182	194.852	539.034	0	-162.500	376.534	-30.000	0	0	346.534
Reserve Energieprogramma	631.553	24.304	655.857	0	-295.930	359.927	0	0	0	359.927
Reserve RIA thematische fondsen	0	700.000	700.000	1.000.000	0	1.700.000	1.000.000	0	0	2.700.000
Reserve RIA prioritaire projecten	0	833.333	833.333	1.333.333	0	2.166.666	1.333.333	0	0	3.499.999
Totaal reserves	986.313	1.752.489	2.738.802	2.333.333	-458.430	4.613.705	2.303.333	0	0	6.917.038

Tabel 5.7: meerjarige ontwikkeling reserves

Ontwikkeling voorziening

Voorziening	Soort voorziening	Doel voorziening
Voorziening verlof sparen / Voorziening personeelslasten	Voorzieningen met een verplichting	

Omschrijving	Saldo 1-1-2025	Mutaties 2025	Verwachte Balans 1-1-2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Saldo 31 -12-2026	Begrote mutaties 2027	Begrote mutaties 2028	Begrote mutaties 2029	Verwachte Balans 31-12-2029
Voorzieningen met een verplichting:										
Voorziening Verlofsparen	73.090	0	73.090	0	0	73.090	0	0	0	73.090
Voorziening personeelslasten	244.880	-20.856	224.024	0	-20.856	203.168	-20.856	-20.856	0	161.456
Totaal Voorzieningen	317.970	-20.856	297.114	0	-20.856	276.258	-20.856	-20.856	0	234.546

Tabel 5.8: ontwikkeling voorzieningen

5.5 Overzicht lasten en baten per taakveld

Hoofdtakvelden	Taakveld		Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	0.4	Overhead, Ondersteuning organisatie	3.300.929	-141.740
	0.8	Overige baten en lasten	92.517	0
	0.5	Treasury	110	-100.000
	0.10	Mutaties reserves (980)	2.333.333	-458.430
	Totaal		5.726.889	-700.170
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en wegen	1.412.124	-1.690.744
	2.5	Openbaar vervoer	276.520	-430.883
	Totaal		1.688.644	-2.121.627
Economie	3.1	Economische ontwikkeling	3.088.173	-3.845.654
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	151.972	-259.355
	Totaal		3.240.145	-4.105.010
Onderwijs	4.3	Onderwijsbeleid en leerling-zaken	3.239.541	-6.176.337
	Totaal		3.239.541	-6.176.337
Sport, cultuur en recreatie	5.7	Openbaar groen en (open lucht) recreatie	876.598	-1.010.827
	Totaal		876.598	-1.010.827
Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	400.091	-506.910
	6.5	Arbeidsparticipatie	126.511	-227.183
	Totaal		526.602	-734.093
	8.3	Wonen en bouwen	905.214	-1.355.570
	Totaal		905.214	-1.355.570
Totaal			16.203.633	-16.203.633

Tabel 5.9: overzicht lasten en baten per taakveld

5.6 Investeringsplan

Bij de aangepaste begroting 2025, vastgesteld op 18 december 2024 door het Algemeen Bestuur, zijn kapitaallasten opgenomen voor een toekomstige investering.

Programma ¹	Omschrijving	Benodigd krediet		Jaar van aanvraag krediet			
			E/M	2026	2027	2028	2029
Afdelingskostenplaatsen	Aanpassingen werkvloer	100	E	100			

¹ bedragen x € 1.000

Tabel 5.10: Investeringsplan

6 Besluit

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland in de vergadering van 25 juni 2025.

	P.J. Heijkoop
secretaris-directeur	voorzitter

7 Bijlagen

7.1 Bijlage 1: opgave van compensabele BTW voor gemeenten

De dienstverlening van de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland is vrijgesteld van de heffing van BTW op grond van de BTW-koepelvrijstelling (samenwerkingsvrijstelling). Dit houdt in dat de dienstverlening aan de gemeenten niet met BTW wordt belast, wat betekent dat de BTW op onze kosten niet verrekend kan worden met de fiscus. Omdat een gemeenschappelijke regeling ook geen recht heeft op BTW-compensatie bij het BTW-compensatiefonds, is de BTW op de kosten voor Holland Rijnland een kostenpost. Vanaf het eerste jaar zijn de lasten in de begroting van Holland Rijnland, en daarmee de grondslag voor de omvang van de gemeentelijke bijdrage, ook geraamd inclusief BTW.

Hoewel de gemeentelijke bijdrage gebaseerd is op de lasten inclusief BTW, wordt de BTW op de kosten van de gemeenschappelijke regeling geen kostenpost voor de gemeenten. De wetgever vindt het namelijk ongewenst dat overheidstaken waarvan recht op compensatie van BTW bij het BTW-compensatiefonds bestaat, worden benadeeld vanwege samenwerking in een gemeenschappelijke regeling. Vanuit de zogeheten BTW-transparantiemethode kunnen we namelijk de BTW over de kosten doorschuiven naar de deelnemende gemeenten. De gemeenten kunnen de doorgeschoven BTW vervolgens compenseren bij het BTW-compensatiefonds.

Onderstaande tabel geeft de omvang van doorschuif-BTW van iedere gemeente weer. De deelnemende gemeente kan deze kosten meenemen in de opgave voor het BTW-compensatiefonds. Hieruit volgt een teruggave voor iedere gemeente.

Bijlage 1 Opgave van compensabele BTW bij het BTW-compensatiefonds

		Raming 2025 Reguliere taken	Raming 2025 Leerrecht	Raming 2025 Totaal
Totale lasten	12.291.061			
<i>gecorrigeerd voor lasten zonder relevante btw-component:</i>				
<i>Lonen</i>	-6.031.989			
<i>Subsidies</i>	-676.602			
<i>Activiteiten waar compensatie obv factuur gebeurt (Leader)</i>	-944.762			
<i>Bedrijfsmatige activiteiten (HR verrekent zelf met fiscus)</i>	-331.115			
Totale lasten met relevante BTW-component	4.306.593			
Lasten met BTW-component gerubriceerd naar productgroepen		3.823.313	483.280	4.306.593
Grondslag compensabele btw (= lasten met BTW-component /121*100)		3.159.762	399.405	3.559.167
Compensabele BTW voor gemeenten (21% van de grondslag)		663.550	83.875	747.425

Tabel 7.1: Compesabele BTW

Toedeling van compensabele BTW naar individuele gemeenten

	Verdeelsleutel Inwonertal CBS 1-1-2024	Verdeel- sleutel Leerlingtal CBS 1-1-2024	Compensabele BTW Reguliere taken (verdeling o.b.v. inwonertal)	Compensabele BTW Leerrecht (verdeling o.b.v. leerlingtal)	Compensabele BTW Leader (verdeling o.b.v. inwonertal)	Compensabele BTW RES SPUK NPLW	Compensabele BTW RES Rijksmiddelen	Totaal compensabele BTW
Alphen ad Rijn	114.966		129.249	0	3.675	67.296	77.805	278.025
Hillegom	22.822	3.010	25.657	4.264	729			30.651
Kaag & Braassem	29.168	3.828	32.792	5.422	932			39.146
Katwijk	66.966	10.634	75.286	15.063	2.140			92.489
Leiden	130.108	13.761	146.272	19.493	4.159			169.924
Leiderdorp	27.736	3.876	31.182	5.490	887			37.559
Lisse	23.447	3.149	26.360	4.461	749			31.570
Nieuwkoop	29.501		33.166	0	943			34.109
Noordwijk	45.734	5.987	51.416	8.481	1.462			61.358
Oegstgeest	25.948	4.289	29.172	6.075	829			36.077
Teylingen	38.470	5.402	43.249	7.652	1.230			52.131
Voorschoten	25.625	4.017	28.809	5.690	819			35.318
Zoeterwoude	9.732	1.259	10.941	1.783	311			13.036
Totaal	590.223	59.212	663.550	83.875	18.866	67.296	77.805	911.392

Tabel 7.2: Compensabele BTW per gemeente

